

LÄMPÖÄSSÄ Vm 6.0 – 17.0 KÄYTTÖ- ASENNUKSE- JA HUOLTO-OPAS

Esipuhe

Kiitämme luottamuksesta tuotteitamme kohtaan ja onnittelemme hyvän valinnan johdosta! Olette valinneet pitkäikäisen ja ympäristöystävällisen Lämpöässä-maalämpöjärjestelmän. Toivomme, että tulette nauttimaan Lämpöässän lämmöstä ja lämmityksen huolettomuudesta kymmeniä vuosia. On tärkeää, että tutustutte huolellisesti käyttö- ja huolto-ohjeisiin. Säilyttäkää tämä ohjekirja tulevaa käyttöä ja mahdollisia ongelmatilanteita varten.

Tämä käyttöohje koostuu kolmesta eri osasta, jotka on suunniteltu eri käyttäjäryhmiä silmälläpitäen. Käyttöohjeesta löytyy omat osionsa käyttäjille, asentajille sekä huoltohenkilöstölle. Lisäksi oppaassa on omana osanaan takuuehdot sekä tekniset tiedot ja kytkentäkaaviot.

Sisällysluettelo

KÄYTTÄJÄN OPAS

1. Turvallisuus	4
2. Maalämpöjärjestelmän toiminta	4
2.1 Lämpöässä Vm-mallin rakenne ja toimintaperiaate	4
2.1.1. Lämmönkeruupiiri	5
2.1.2. Kompressorisyksikkö	5
2.1.3. Lämmönsiivittäjä	6
2.2. ÄssäCooling-viilennysjärjestelmä	6
2.3. ÄssäSolar-aurinkolämpöjärjestelmä	6
3. Laitteen käyttö	7
3.1. Ohjausjärjestelmän toiminta	7
3.2. Kosketusnäytön toiminta	7
3.3. Kellon ja pvm:n asetukset	7
3.4. Pikatoiminnot	7
3.4.1. Huonelämpötilan muutos	8
3.4.2. Huonelämpötilan muutos huonelämpötilan mittauksella (lisävaruste)	8
3.4.3. Käyttöveden tehostus	8
3.4.4. Kotona/Poissa-toiminto	8
3.4.5. Mittaukset	9
3.4.6. Ajustointitoiminto	9
3.4.7. Säätökäyrät	10
3.4.8. Varaajan asetukset	10
3.4.9. Lisävarusteet	10
3.5. Valikkotoiminnot	10
3.5.1. Varaajan asetukset	11
3.5.2. Säätökäyrät	11
3.5.3. Muut asetukset	12
3.5.4. Mittaukset	14
3.5.5. Lisävarusteet	14

ASENTAJAN OPAS

4. ASENNUSTYÖT	16
4.1. Ennen asennusta	16
4.1.1. Kuljetus	16
4.1.2. Maalämpöpumpun sijoittaminen	16
4.1.3. Pakkauksen avaaminen	16
4.1.4. Tilantarve	17
4.2. LVI-asennus	17
4.2.1. Lämmönkeruupiirin ja täyttöryhmän asennus	17
4.2.2. Lämmönkeruupiirin täyttö ja ilmaus	17
4.2.3. Lämmönjako ja käyttövesiyhteet	18
4.2.4. LVI tarkistuslista	19
4.3. Sähköasennus ja ulkoiset anturoinnit	19
4.3.1. Ulkoanturi	19
4.3.2. Huoneanturi (lisävaruste)	20
4.3.3. Virtavahti	20
4.3.4. Sähköasentajan tarkistuslista	20
4.4. Käyttöönotto	20

HUOLTO-OPAS

5. HUOLTO	22
5.1. Huolto ja hoito	22
5.2. Mahdollisia käytössä esiintyviä ongelmatilanteita	22
5.3. Hälytykset	23
5.4. Huoltotoiminnot	23
5.4.1. Manuaalinen ohjaus	24
5.4.2. Tulojen ja lähtöjen tilat	24
5.4.3. Käyntitiedot	25
5.4.4. Lämmönjakopiirien määrä	25
5.4.5. Käyttöveden lämpötilan rajoitus	25
5.4.6. Asentoventtiilien asetukset	26
5.4.7. Osa-/täysteho	26
5.4.8. Vastuksien ohjaustapa	27
5.4.9. Lämpötilamittarit	27
5.4.10. Ulkoinen hälytys	27
5.4.11. Pehmökäynnistimen hälytykset	27
5.4.12. Tulistinventtiilin ohjaus	27
5.4.13. Varaajan maksimirajat	28
5.4.14. Tehdasasetusten palautus	28

TAKUUEHDOT

6. TAKUUEHDOT	29
---------------	----

TEKNISET TIEDOT JA KYTKENTÄKAAVIOT

7. TEKNISET TIEDOT	30
8. KYTKENTÄKAAVIOT	30

KÄYTTÄJÄN OPAS

1. Turvallisuus

Lämpöässä-maalämpöjärjestelmän moitteettoman toiminnan takaamiseksi ja parhaan hyötysuhteen aikaansaamiseksi laitteisto on kuljetettava ja asennettava valmistajan ohjeiden mukaisesti. Asennustöiden päätteeksi on käytävä läpi tarkistuslista virheasennusten minimoimiseksi. Valmistaja ei vastaa väärin asennetun laitteiston rikkoutumisesta eikä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Lämpöässä-maalämpöjärjestelmän putki- ja sähköasennustöitä saa suorittaa vain asianmukaisen koulutuksen saanut henkilö. Asennuksessa mahdollisesti syntyvissä ongelmatilanteissa suosittelemme ottamaan yhteyttä jälleenmyyjään tai Lämpöässä-huollon puhelinneuvontaan.

Kosketusnäytöllä näkyvä virhesymboli osoittaa, että laitteessa on toimintahäiriö. Tämän painikkeen takaa löytyy tietoja toimintahäiriön syystä.

Tämän painikkeen takaa löytyy lisätietoa kosketusnäytön sivun tiedoista.

Laitteen tyyppikilpi löytyy valkoisen luukun takaa, ja tyyppikilpeen on merkitty laitteen sarjanumero.

Tällä lämpöpumpulla on CE-merkintä. Laite on hermeettisesti suljettu, joten asetuksessa 452/2009 määrättyä vuositarkastusta ei tarvitse tehdä.

2. Maalämpöjärjestelmän toiminta

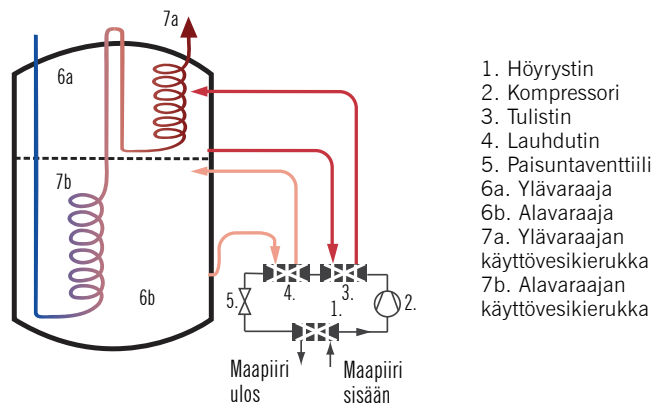
Maalämpöpumppu toimii lämmön siirtäjänä maaperästä, vesistöstä tai porakaivosta. Lämpöpumppu ja sen toimintaympäristö on kuvattu seuraavan sivun kuvassa. 100 % lämmitykseen tarvittavasta lämpöenergiasta Lämpöässä kerää luonnosta keskimäärin 70 %. Lämpöenergian keräämiseen tarvitaan noin 30 % sähköenergiaa laitteiston eri komponenttien käyttämiseen.

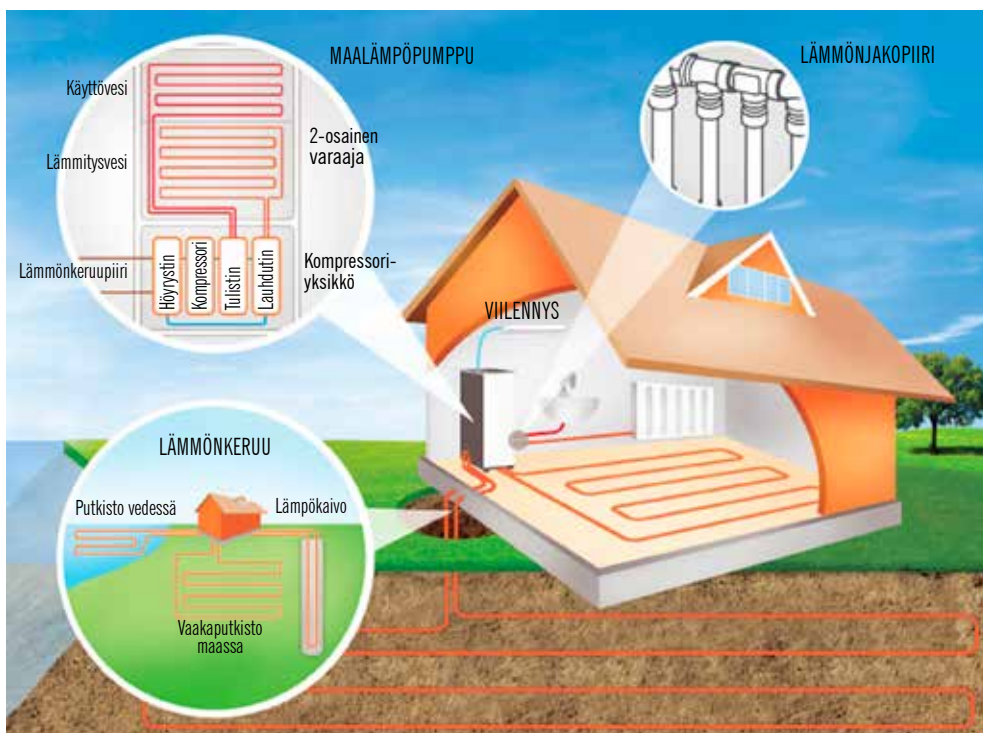
Maalämpöjärjestelmä koostuu lämmönkeruuputkistosta, sen sisällä kiertävästä vesi-etanoli-liuoksesta, sekä maalämpöpumppuyksiköstä. Maalämpöpumppuyksikkö koostuu sisäänrakennetusta lämminvesivaraajasta, kompressorista, lämmönvaihtimesta ja suljetusta kylmäainepiiristä eli kompressoriyksiköstä. Maapiirin lämmönkeruuliuos, kylmäaine ja lämmitysverkoston vesi eivät sekoitu keskenään prosessin missään vaiheessa. Lämpö siirretään liuoksesta toiseen levylämmönvaihtimilla.

2.1 Lämpöässä Vm-mallin rakenne ja toimintaperiaate

Lämpöässä Vm-malli soveltuu erityisesti uusien ja saneerattavien omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen kokonaisvaltaiseksi lämmitysjärjestelmäksi sekä huoneistokohtaiseen lämmitykseen rivi- ja paritaloissa. Häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi kaikki Lämpöässä-maalämpöpumput ovat valmistajan toimesta valmiiksi koeajettu, säädetty ja testattu. Mikäli maalämpöpumppu on kytketty osatehoiseksi, esimerkiksi patteriverkoston korkean lämpötilavaatimuksen vuoksi, lämmitysverkosto on mitoitettava ja säädettävä niin, että palaavan veden lämpötila on aina alle +50 °C. Osatehoisuudella tarkoitetaan sitä, että sähkövastuksen annetaan mennä tarvittaessa päälle.

Lämpöässä Vm-mallin toimintaperiaate ja pääkomponentit on esitetty alapuolella olevassa kuvassa. Lisäksi kuvaa on selitetty sanallisesti alaluvuissa 2.1.1-2.1.3.

2.1.1. Lämmönkeruupiiri

Maalämpölaitteisto kierrättää lämmönkeruupiirissä jäätymiseltä suojattua vesi-etanoli-liuosta, mikä kerää maaperään auringosta varastoitunutta lämpöenergiaa talteen. Lämmönkeruuputkistona käytetään porakaivoa tai maassa 1-1,2 metrin ja vesistöissä vähintään 3 metrin syvyyteen upotettua muoviputkea (PEM 40/10). Liuos lämpenee kierrossa muutaman asteen ja tuo lämpöenergian maalämpöpumpun HÖYRYSTIMELLE (1) eli lämmönvaihtimelle. Maaperästä höyrystimelle tulevan lämmönkeruunesteen lämpötila on noin 0°C. Talvella lämpötila voi olla alhaisempi ja kesällä korkeampi. Höyrystimessä lämmönkeruuliuoksen energia siirtyy lämpöpumpun sisällä kiertävälle matalapaineiselle kylmäaineelle. Tällöin kylmäaineneste muuttuu lämpöenergian avulla höyryksi.

2.1.2. Kompressoriyksikkö

Kylmäainehöyry siirtyy höyrystimeltä KOMPRESSORIIN (2), jossa se puristetaan korkeampaan paineeseen. Tästä seuraa voimakas lämpötilan nousu. Lämpöpumppuprosessissa kylmäaineen korkein lämpötila on kompressorin jälkeen yli 100 °C, jolloin kylmäainetta nimitetään kuumakaasuksi.

Kuuma kylmäaine siirtyy kompressorilta lämmönvaihtimille (lauhdutin ja tulistin), joiden kautta se luovuttaa lämpöenergiaa lämmitysveden varaajaan (6). Varaajan lämpöä käytetään rakennuksen lämmitykseen ja lämpimän käyttöveden tuottamiseen. Kun kylmäainehöyrystä otetaan lämpöä, se saavuttaa pisteen, jossa höyry alkaa muuttua takaisin nesteeksi eli lauhtua. Piste on lähellä lämpötilaa, jota lämmitykseen tarvitaan (yleensä n. 35-55 °C). Koska kompressorista tuleva kylmäainekaasu on noin 100 °C, se ensin jäähtyy ennen kuin se alkaa muuttua nesteeksi. Tässä jäähtymisessä vapautuvaa energiaa kutsutaan kuumaksi tulistusenergiaksi. Tulistusenergia voidaan hyödyntää tehokkaasti esimerkiksi käyttöveden loppukuumennuksessa ottamalla se talteen erillisessä lämmönvaihtimessa eli TULISTIMESSA (3).

Tulistimen jälkeen kylmäaine siirtyy LAUHDUTTIMEEN (4), jossa aine muuttuu höyrystä nesteeksi luovuttaessaan lämpöä lämmitysveden varaajaan ja siitä edelleen lämmitysverkostoon. Luovutettuaan lämpöenergiansa, kylmäaineneste siirtyy kuivaussuodattimen kautta PAISUNTAVENTTIILIIN (5), jossa kylmäainenesteen paine laskee ja uusi kierto höyrystimestä voi alkaa.

2.1.3. Lämminvesivaraaja

Lämpöässä Vm hyödyntää huolella suunniteltua tulistustekniikkaa, jolla saadaan tuotettua edullisesti sekä lämmitys että lämmin käyttövesi. Maalämmön osuus lämmityksessä on pyritty saamaan mahdollisimman suureksi. Kaksiosainen, välipohjalla varustettu LÄMMITYSVEDEN VARAAJA (6) tehostaa tulistusenergian hyödyntämistä. Hyötysuhde pysyy korkeana, kun energiatehokkaassa tulistustekniikassa lämpöä siirretään varaajaan kahdessa vaiheessa kahdella eri lämmönsiirtimellä (lauhdutin ja tulistin). Lämminvesivaraajan vettä kierrätetään lämmönjakoputkistossa joko yhdessä tai kahdessa piirissä.

Varaajan yläosaa eli YLÄVARAAJAA (6a) lämmitetään tulistuksenpoistolämmönvaihtimen (tulistin 3) avulla kompressorista saatavalla erittäin kuumalla energialla. Kuuma tulistusenergia varataan käyttöveden loppukuumennusta varten. Ylävaraajasta voidaan tarvittaessa ottaa kuumaa energiaa myös lämmityspiiriin.

ALAVARAAJA (6b) varaa keskuslämmitykseen menevän lämpöenergian lauhduttimelta (4) lämmitysverkoston vaatimiin käyttövetä alhaisempiin lämpötiloihin. Varaajan lämpötilatasoja ohjaa säätökäyry, jolloin peruslämmitystilanteessa varaajan lämpötila vaihtelee lämmitystarpeen mukaan. Tällöin järjestelmä on ns. kelluvalauhdutteinen. Lämmönjako voidaan toteuttaa vesikiertoisella lattialämmityksellä, vesipattereilla tai ilmalämmityksellä. Paras hyötysuhde saadaan lattialämmityksellä, sillä mitä alhaisempi on lämmön luovutuksen lämpötila, sitä parempi on hyötysuhde.

Käyttövesi lämpiää varaajan sisällä kulkevassa KIERUKASSA (7), joka on jaettu kahteen osaan (7a ja 7b). Käyttövesi esilämpenee varaajan alaosan kierukassa (7b) ja loppukuumennus tapahtuu varaajan yläosan kierukassa (7a). Käyttöveden tarvitaan yleensä kuumempaa lämpötilaa kuin lämmitykseen. Tulistustekniikan kaksivaiheisen lämmönluovutuksen ansiosta menovettä lämmittävä suurempi osa varaajasta voidaan pitää alhaisempana, kun käyttöveden loppukuumennus tapahtuu kuumemman ylävaraajan avulla. Tällöin prosessin toimintalämpötilat pysyvät mahdollisimman alhaisina, mikä parantaa järjestelmän vuosihyötysuhdetta. Kahteen osaan jaettu kierukka mahdollistaa käyttöveden kierron lämmittämisen ainoastaan ylävaraajan kierukan läpi, jolloin varaajan lämpötilakerrostumat eivät sekoitu.

2.2 ÄssäCooling-viilennysjärjestelmä

Lämmönkeruupiiriin voidaan asentaa passiivinen viilennysjärjestelmä, jolloin lämmönkeruupiiriin nestettä kierrätetään ylimääräisen lämmönvaihtimen läpi. Lämmönvaihdin luovuttaa viilennysenergian huoneilmaan. Tällaisia vaihtimia ovat mm. ilmanvaihtojärjestelmään asennettava viilennyspatteri tai huonetilaan asennettava puhallinkonvektori. Lämpöässän tuoteperheeseen kuuluu seinä- ja kattopuhallinyksiköt viilennystä varten ja ne sisältävät kytkentäpaketin. Passiivinen viilennys on edullinen tapa viilennyksen toteuttamiseen, sillä käyttökustannus muodostuu ainoastaan kiertovesipumpun ja jäähdytyspuhaltimen käytöstä. Vm-mallisarjan lämpöpumpuissa on tehdasasennettuna viilennysyhteet, mikä mahdollistaa vaivattoman asennuksen. Viilennysyhteet ovat varustettu sululla ja toisessa niistä on kytkentäpaketissa tulevan pumpun liitin valmiiksi asennettuna.

2.3 ÄssäSolar-aurinkolämpöjärjestelmä

Vm-mallisen lämminvesivaraajan yläosassa on valmiiksi asennettu lisälämmitysyhteet. Nämä mahdollistavat aurinkolämpöjärjestelmän helpon kytkennän suoraan lämpöpumpun varaajaan.

Lämpöässän ÄssäSolar aurinkokeräimet toimivat korkealla hyötysuhteella. Näin ilmainen aurinkoenergia saadaan muutettua tehokkaasti sekä kiinteistön että käyttöveden lämmitykseen.

3. Laitteen käyttö

3.1. Ohjausjärjestelmän toiminta

Lämpöässä ÄssäControl on logiikkapohjainen ohjausjärjestelmä. Se huomioi entistä tarkemmin asunnon ja sen ympäristön olosuhteet. ÄssäControl-ohjausjärjestelmä säättää lämmitysverkoston menoveden lämpötilaa varaajan ja ulkolämpötilan mukaan seitsemäspisteisellä säätökäyrällä, joten lämpötila huonetiloissa pysyy miellyttävän tasaisena ulkolämpötilojen vaihtelusta riippumatta.

Ohjausjärjestelmä ohjaa kytkennöistä riippuen 1-3 lämmönjakopiiriä tai 1-2 lämmönjakopiiriä ja käyttöveden lämpötilaa. ÄssäControl-ohjausjärjestelmän avulla voidaan ohjata myös maalämpöpumppuyksikön ulkopuolista lämmönlähdettä.

Tässä ohjekirjassa ovat sekä käyttäjän, että laitteiston asentajan ohjeet. Huoltotoiminnot ovat salasanaa suojattuja.

3.2. Kosketusnäytön toiminta

Koneen käynnistyessä näyttö on perustilassa, jolloin ÄssäControlin kaksisiosaisella etusivulla näkyvät pikatoiminnot (8 kpl), kellonaika, päivämäärä ja ulkolämpötila. Oikean alakulman nuolipainikkeilla pääsee liikkumaan kahden etusivun välillä. Vasemman yläkulman kuvakkeesta siirrytään Toiminnot-sivulle.

Etusivun ensimmäisellä sivulla pikatoiminnoista ovat huonelämpötilan muutos, käyttöveden tehostus, kotona/poissa-toiminto ja mittaukset.

Etusivun toisella sivulla pikatoiminnoista ovat ajastustoiminnot, säätökäyrien asetusarvot, varaajan asetusarvot ja lisävarusteet

Etusivulle palataan näytön vasemmassa alakulmassa olevasta painikkeesta. Edelliselle sivulle palataan näytön oikeassa alakulmassa olevasta nuolipainikkeesta. Oikean yläkulman i-painikkeesta avautuu ohjesivu. Toimintahäiriössä yläpalkkiin ilmestyy hälytyspainike, jonka kautta pääsee näkemään aktiiviset hälytykset. Hälytykset kuvataan tarkemmin luvussa 5.3.

3.3. Kellon ja pvm:n asetus

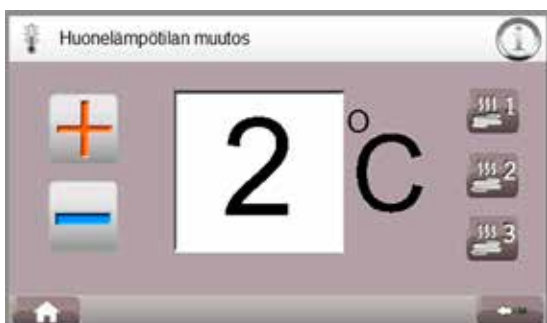
Kellonaikaa ja päivämäärää voidaan säätää etusivulla painamalla sivun yläosassa olevaa kellonaikaa/päivämäärää.

3.4. Pikatoiminnot

Yleisimmin tarvittavista toiminnoista on käytön helpottamiseksi tehty pikatoimintoja. Jokaiseen pikatoimintoon päästään etusivujen painikkeilla.

3.4.1. Huonelämpötilan muutos

Lämmönjakopiirin/piirien lämpökäyrän asetusta voidaan muuttaa pika-toiminnon avulla sivulla Huonelämpötilan muutos, jolloin huonelämpötila joko nousee tai laskee. Asetusta voidaan muuttaa välillä -3°C ... $+3^{\circ}\text{C}$ plus- ja miinus-painikkeilla. Huonelämpötilan muutos -toiminto on tarkoitettu hetkellistä lämpötilan nostoa varten. Painikkeilla LJ1, LJ2 (lisävaruste) ja LJ3 (lisävaruste) valitaan lämmönjakopiirit, joihin muutos halutaan. Palautus alkuperäiseen tapahtuu muuttamalla arvoksi 0°C . Alkuperäinen lämmityskäyrä ja tällä toiminnolla korjattu lämmityskäyrä näkyvät Lämmönsäätökäyrä-sivuilla.

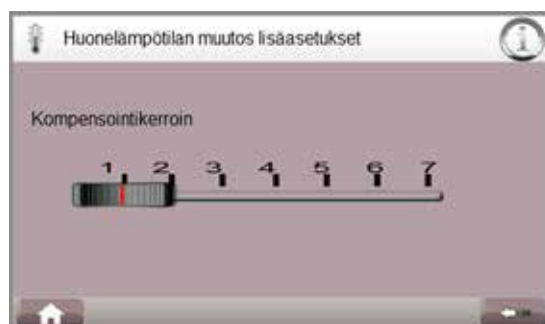

3.4.2. Huonelämpötilan muutos huonelämpötilan mittauksella (lisävaruste)

Lisävarusteena laitteistoon voi hankkia huonelämpötilamittaus-toiminnon. Tällöin etusivulla näkyy myös huonetilan lämpötila ja huonelämpötilan muutos -sivu sisältää tiedon nykyisestä huonelämpötilasta ja tavoitellusta huonelämpötilasta. Nyt huonelämpötilan muutos tapahtuu vertaamalla haluttua lämpötilaa ja sen hetkistä huonetilan lämpötilaa. Muuttamalla haluttua lämpötilaa suuremmaksi tai pienemmäksi kuin sen hetkinen huonelämpötila, laite säätää lämpökäyrää haluttuun suuntaan. Painikkeilla LJ1, LJ2 (lisävaruste) ja LJ3 (lisävaruste) valitaan lämmönjakopiirit, joihin muutos halutaan.

Huonelämpötilan muutos -toiminnon nopeutta voidaan vahvistaa 1...7 kertaiseksi kompensoinnilla. Kompensointitoiminto löytyy huonelämpötilan lisäasetuksista, jonne pääsee painamalla sivun alaosassa keskellä olevaa painiketta. Kompensointiarvolla 7 muutos on seitsemän kertaa nopeampi kuin arvolla 1. Suuri kompensointiarvo saattaa aiheuttaa huonelämpötilan heilahtelua.

3.4.3. Käyttöveden tehostus

Varaaja voidaan asettaa toimimaan maksimilämmöllä hetkellistä tarvetta varten, esim. kun lämpimän käyttöveden tarve kasvaa isommalla ryhmällä saunottaessa. Käyttöveden tehostus kytketään päälle painamalla Max-painiketta. Laite palautetaan normaalitilaan painamalla Eco-painiketta. Käyttöveden tehostuksen toiminta-aika (1...24h) valitaan plus- ja miinus-painikkeilla.

3.4.4. Kotona/Poissa-toiminto

Kotona/poissa-pikatoimintoa voi käyttää esimerkiksi pidemmän loma-matkan aikana säästämään energiaa. Poissa-toiminto muuttaa lämmönjakopiirien ja varaajan lämpötilaa asetetuksi valittuun päivämäärään ja kellonaikaan saakka, jonka päätyttyä alkuperäiset asetusarvot palaavat automaattisesti normaalitilaan eli Kotona-toiminnolle.

Laitteisto on normaalitilassa Kotona-asennossa. Poissa-toiminto aktivoidaan painamalla poissa-painiketta, jonka jälkeen asetetaan paluupäivämäärä ja ajankohta, jolloin laitteisto palaa Kotona-tilaan (oletusarvo 24h). Samalla määritetään huone- ja varaajalämpötilojen muutokset. Paluu-arvoksi voidaan määrittää esim. lomamatkalta paluupäivää edeltävän päivän, jolloin lämpötilat ehtivät nousta normaalilukemiin kotiinpaluupäiväksi.

Huonelämpötilan muutos kohtaan asetetaan haluttu lämmönjakopiirin lämpötilan muutos, joka voi olla välillä -10°C...+10°C. Varaajan muutos kohtaan asetetaan varaajan lämpötilaan haluttu lämpötilan muutos. Sääto vaikuttaa käyttöveden lämpötilaan. Muutos voi olla välillä -10°C...+10°C. Jos jompaa kumpaa lämpötilan muutosta ei haluta tehdä, sen arvoksi jätetään 0°C. Esim. lomamatkalle lähdetessä molempia arvoja voidaan laskea noin 5 astetta asettamalla lämpötilan ja varaajan muutos kohtiin -5°C.

Päättymispäivämäärän tai -ajan täytyy olla suurempi kuin reaaliaika, jotta toiminto voidaan aktivoida. Mikäli päättymispäiväksi asetetaan mennyt aika, asetusarvoksi muuttuu Kotona, eikä Poissa-asetusta voida aktivoida.

3.4.5. Mittaukset

Tästä pikalinkistä pääsee siirtymään **Mittaukset**-valikkoon, josta kerrotaan lisää valikkotoiminnot kappaleessa.

3.4.6. Ajastustoiminto

Ajastustoimintoa voidaan hyödyntää esim. vapaa-ajan asunnoissa tai yösähkökohteissa, joissa lämpötilatasoja halutaan muuttaa viikonpäiväkohtaisesti. Kerran asetetut arvot tallentuvat muistiin ja niitä voidaan muuttaa tarpeen mukaan. Ajastustoiminto aktivoidaan tai poistetaan käytöstä **Ajastustoiminnot**-pikatoiminnolla.

Ajastustoiminnot-sivulla valitaan ajastuskohde (varaaja tai lämmönjakopiiri) sekä ajastustoiminto päälle/pois.

Seuraavilla sivuilla valitaan viikonpäivät, jolloin halutaan muuttaa ajastuskohteen lämpötilaa. Sivuille asetetaan lämpötilanmuutoksen alkamisen ja loppumisen kellonajat (täysinä tunteina) viikonpäiväkohtaisesti, sekä muutos asteina. Lämpötilanmuutos voi olla -10...+10°C välillä.

	Alkaa	Loppuu	Muutos	Tila
Maanantai	6	15	-6	●
Tiistai	6	15	-6	●
Keskiviikko	7	16	-5	●
Torstai	7	16	-5	●
Perjantai	8	14	-3	●
Lauantai	0	0	0	●
Sunnuntai	0	0	0	●

Ajastuksen viimeisenä sarakkeena on ajastuksen tilaa kuvaava symboli. Valkoinen symboli tarkoittaa, että viikonpäivälle ei ole ajastusta. Keltainen symboli tarkoittaa, että ajastuksen kellonaika ja lämpötila on asetettu, mutta ajastustoiminto ei ole päällä. Vihreä symboli tarkoittaa, että ajastuksen kellonaika ja lämpötila on asetettu ja ajastustoiminto on päällä.

3.4.7. Säätokäyrät

Tästä pikalinkistä pääsee siirtymään **Säätokäyrät**-valikkoon, josta kerrotaan lisää valikkotoiminnot kappaleessa.

3.4.8. Varaajan asetukset

Tästä pikalinkistä pääsee siirtymään **Varaajan asetukset**-valikkoon, josta kerrotaan lisää valikkotoiminnot kappaleessa.

3.4.9. Lisävarusteet

Tästä pikalinkistä pääsee siirtymään **Lisävarusteet**-valikkoon, josta kerrotaan lisää valikkotoiminnot kappaleessa

3.5. Valikkotoiminnot

Valikko-toimintoihin päästään käsiksi painamalla perusnäytöllä valikko-painiketta.

3.5.1. Varaajan asetukset

Varaajan asetusarvoilla säädetään varaajan ylä- ja alaosan lämpötilarajat vastaamaan kohteen lämpimän veden kulutusta. Laitteisto on varustettu toiminnolla, joka nostaa automaattisesti varaajan lämpötilaa, jos lämmönjakopiirien säätökäyrät asetetaan yli varaajan lämpötilan. Varaajan alaosan tehdasasetukset ovat 40 (min) ja 45 (max). Varaajan yläosan tehdasasetukset ovat 50°C (min) ja 55°C (max). Min- ja Max-arvojen ero voi olla 2...10°C. Varaajan ylä- ja alaosan suurin sallittu lämpötilan asetusarvo on täystehoisessa maalämpöpumpussa 60°C ja osatehoisessa maalämpöpumpussa alavaraajassa 60°C ja ylävaraajassa 85°C.

Korjaus arvo osoittaa lämpötilan, joka on korjattu Ajastustoiminnolla, Kotona/Poissa -toiminnolla, Käyttöveden tehostus -toiminnolla tai automaattisella lämmönjakopiirin korjauksella.

Varaajan lämpötila on määrävä tekijä kompressorin käynnistymisessä ja pysähtymisessä. Minimiarvo määrittää kompressorin käynnistymisen halutussa varaajan lämpötilassa. Maksimiarvo määrittää kompressorin pysähtymisen halutussa varaajan lämpötilassa.

Varaaja lämmitetään ensisijaisesti kompressorin avulla. Mikäli haluttua lämpötilaa ei saavuteta tietyssä ajassa (1...24 h), on oletettavaa, että kompressorin toiminnassa on jokin ongelma ja kompressorin kytkeytyä pois päältä. Tällöin varaajan lämmitys tapahtuu sähkövastuksella. Toiminnon tehdasasetusarvo on 8 h. Sähkövastuksen päälle kytkeytyminen aiheuttaa käyttöpaneelin näytölle seuraavan hälytyksen: Varaajan lämpötilaa ei saavutettu asetettuna aikana. Sähkövastus kytkeytyi päälle. Ajan määrittämisestä lisää valikossa Asetusarvot.

Maalämpöpumpun hyötysuhde vuotuisella ajanjaksolla saadaan mahdollisimman korkeaksi, kun varaajan lämpötila pidetään optimaalisessa lämpötilassa. Pääsääntönä on että varaajan asetusarvot pidetään mahdollisimman alhaalla vuotuisen hyötysuhteen saavuttaessa tällöin parhaan tuloksen.

Talvikautena, kun lämmityksen tarve on suuri, on varaajan alaosan asetusarvo määritettävä suhteessa menoveden lämpötilan kanssa. Varaajan yläosan lämpötila nousee pitkän käyntijakson jälkeen ja raja-arvo kompressorin käynnille on 95°C. Tämä johtuu tulistusominaisuuksista varaajarakenteesta. Tämän vuoksi voidaan käyttää lämpimän käyttöveden lämpötilan rajoitus -toimintoa (lisävaruste), jotta vältetään mahdollisilta kuumen veden aiheuttamilta vaaroilta. Kompressorin ohjaus tapahtuu pääsääntöisesti varaajan alaosan minimin mukaan.

Kesä kautena, kun lämmityksen tarvetta ei ole lainkaan (poikkeuksena kosteat tilat), kompressorin käy harvoin ja tulistuslämpöä tulee vähemmän käyttöveden valmistukseen. Tällöin varaajan yläosan ja alaosan lämpötilat ovat lähellä toisiaan.

3.5.2. Säätökäyrät

Lämmönjakopiirejä (LJ) ohjataan seitsemänpisteisellä säätökäyrällä. Ohjausjärjestelmä ohjaa kytkennöistä riippuen 1-3 lämmönjakopiiriä tai 1-2 lämmönjakopiiriä ja käyttöveden lämpötilaa. **Säätökäyrät**-valikossa kaikkien lämmönjakopiirien arvoja voidaan muuttaa erikseen vastaamaan lämmitysveden lämpötilaa (menovesi) tietyssä ulkolämpötilassa.

Lattialämmityksen säätökäyräesimerkki (tehdasasetus) °C

Ulkolämpötila	-20	-13	-7	0	+7	+13	+20
Lämmitysveden lämpötila	+32	+31	+29	+27	+25	+23	+21

Patterilämmityksen säätökäyräesimerkki °C

Ulkolämpötila	-20	-13	-7	0	+7	+13	+20
Lämmitysveden lämpötila	+53	+48	+42	+36	+30	+25	+21

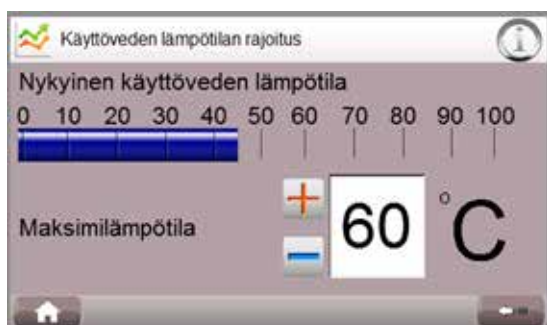
Tehdasasetuksena oleva säätökäyrä sopii lattialämmitykseen. Säätökäyrän arvoja kannattaa tarkentaa ensimmäisen vuoden aikana ja niitä voi muuttaa esim. seuraavasti: Jos huonelämpötila tuntuu liian kylmältä ulkolämpötilan ollessa -10°C, voi menoveden asetusarvoa nostaa hie-

man ulkolämpötilan pisteissä -13°C ja -7°C. Seuraa muutoksen vaikutusta huonelämpötilaan vähintään vuorokausi ennen seuraavaa säätökäyrän asetusrvon muutosta.

Kotona/Poissa tai Ajastustoiminnon aiheuttama lämpötilan korjaus näkyy alimmalla rivillä.

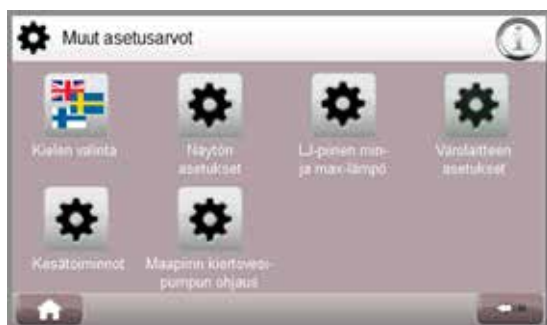

Käyttöveden maksimilämpötilaa voidaan rajoittaa muuttamalla Käyttöveden lämpötilan rajoitus -arvoa välillä 0...90°C (tehdasasetus 55°C).

3.5.3. Muut asetusrvot

Muut asetusrvot -valikossa voidaan määritellä lämmönjakopiirin menoveden maksimi- ja minimiarvot piirikohtaisesti ja varolaitteistuksen päällekytkeytymisaika.

Kielivalinnat

Kielivalinta-valikossa voidaan valita käyttöliittymän kieleksi suomi, ruotsi ja englanti.

Näytön asetukset

Näytön asetukset -sivulla voi säätää näytön kirkkauden ja näytön sammumisajan.

LJ-piirien min- ja max-lämpö

Asetusrvoina ovat minimiarvoissa alimmat ja maksimiarvoissa ylimmät mahdolliset arvot. Lämmönjakopiirit 2 ja 3 ovat lisävarusteita.

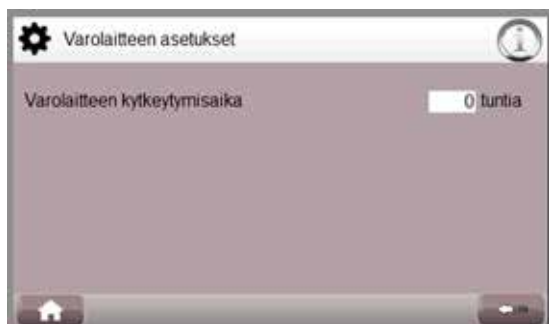

Tehdasasetukset lämmönjakopiirien osalta ovat:

Asetusarvo ja asetusalue	Merkitys	Tehdasasetus
Menovesi1 max 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 1:n lämmitysveden menoveden maksimiarvo.	90°C
Menovesi1 min 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 1:n lämmitysveden menoveden minimiarvo.	5°C
Menovesi2 max 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 2:n lämmitysveden menoveden maksimiarvo.	90°C
Menovesi2 min 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 2:n lämmitysveden menoveden minimiarvo.	5°C
Menovesi3 max 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 3:n lämmitysveden menoveden maksimiarvo.	90°C
Menovesi3 min 0...90 °C	Lämmönjakopiiri 3:n lämmitysveden menoveden minimiarvo.	5°C

Varolaitteen asetukset (täysteholaitteissa)

Tällä sivulla määritellään varolaitteistuksen päällekytkeytymisaika, mikäli haluttua varaajan lämpötilaa ei saavuteta kompressorin avulla asetetussa ajassa 0...24 tuntia (tehdasasetus 12 tuntia). Asetus on käytössä vain täystehojärjestelmässä.

Osatehon asetukset (osateholaitteissa)

Osatehoisessa järjestelmässä vastuksen päälläolo sallitaan yhtäaikaaisesti kompressorin kanssa. Osatehon asetukset -valikossa voidaan asettaa lämmitysaika ennen lisälämmön kytkeytymistä.

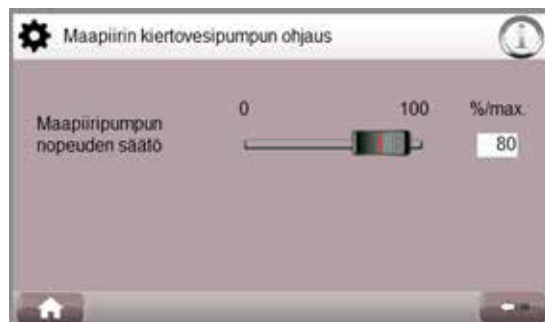
Kesätoiminnot

Tällä sivulla voidaan pysäyttää lämmönjakopiirin kiertovesipumput kesäksi energian säästämiseksi.

Maapiirin kiertovesipumpun ohjaus

Tällä sivulla voidaan säätää maapiirin nestekierron virtausnopeutta. Asetuksen ollessa 100% virtausnopeus on suurin mahdollinen. Asetuksen ollessa 0% virtausnopeus on pienin mahdollinen. Tehdasasetus 80%.

3.5.4. Mittaukset

Maalämpöpumpun toimintaa voidaan seurata useiden eri mittaustietojen avulla. **Mittaukset**-sivujen välillä liikutaan alapalkissa olevan sivunumeroinnin avulla. Mittaukset-näytön arvot kuvaavat lämpöpumpun toimintaa eri olosuhteissa, eikä sivun arvoja voi muuttaa. Vasemman puoleinen sarake kertoo mittausten tämänhetkiset arvot ja oikean puoleinen sarake vastaavat asetusarvot. Selattavia arvoja ovat kaikkien antureiden mittaukset, kompressorien käyntiajat ja sähkövastuksen päälläoloaika.

Mittaukset 1		
Tämänhetkiset arvot	°C	Asetusarvot °C
Ulkolämpötila	23.4	
Varaajan yläosa	53.7	50 - 55
Varaajan alaosa	46.9	45 - 50
Kuumakaasu 1	115.7	Max 135
Menovesi LJ1	46.4	47
Menovesi LJ2	30.2	30
Käyttövesi	45.9	43
Huonelämpötila	21.1	20

Mittaukset 2		
Kompressorien käyntiajat		Vastuksien käyntiajat
no. tuntia		no. tuntia
K1 3456		R1 0010

3.5.5. Lisävarusteet

Lisävarusteet-sivulla näkyvät vakiotoimituksen lisäksi kaikki hankitut lisätoiminnot.

Lisävarusteet	
	Käytössä
Lämmönjakopiiri 2	✓
Lämmönjakopiiri 3	✗
Käyttöveden ohjaus	✗
Lisälämmönlähteen ohjaus	✓
Huonelämpötilan mittaus	✓
Jäähdytys	✗

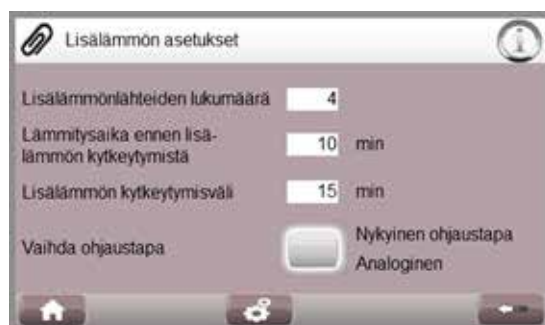
Mahdollisia lisävarusteita ovat:

Lisävaruste	Toiminnosta lisää kohdissa
Lämmönjakopiiri 2	Säätökäyrät, Ajastustoiminnot
Lämmönjakopiiri 3 tai Käyttöveden lämpötilan rajoitus	Säätökäyrät, Ajastustoiminnot Säätökäyrät
Lisälämmönohjaus	Lisävarusteet / Lisälämmön asetukset Muut asetukset / Lisälämmön asetukset (vain osatehojärjestelmässä)
Huonelämpötilan mittaus	Pikatoiminnot, Säätökäyrät
Virtauksen valvonta	Hälytykset
Vapaajäähdytys	Lisävarusteet, Muut asetusarvot (aktivoituna)

Lisälämmön asetukset

Tällä sivulla määritellään lämmitysaika ennen lisälämmön kytkeytymistä, sekä lisälämmönlähteiden päällekytkeytymisen välinen aika. Asetus on käytössä vain osatehojärjestelmässä.

Vakiona järjestelmään kuuluu yhden lisälämmönlähteen ohjaus. Useamman (2...4) lisälämmönlähteen ohjaus on hankittavissa lisävarusteena.

Lisälämmön asetukset	
Lisälämmönlähteiden lukumäärä	4
Lämmitysaika ennen lisälämmön kytkeytymistä	10 min
Lisälämmön kytkeytymisväli	15 min
Vaihda ohjaustapa	Nykyinen ohjaustapa Analoginen

Asetus	Vaihtoehdot	Tehdasasetus
Lisälämmönlähteiden lukumäärä	1...4	1
Ohjaustapa	Analoginen tai digitaalinen	Digitaalinen
Analogiaohjaus (vain jos ohjaustapa analoginen)	0...10 V. Neliportainen jännitemäärä, jolla lisälämmönlähteet käynnistyvät.	0, 0, 0, 0
Lisälämmönlähteiden sijainnit	Ylävaraaja / alavaraaja	Ylävaraaja

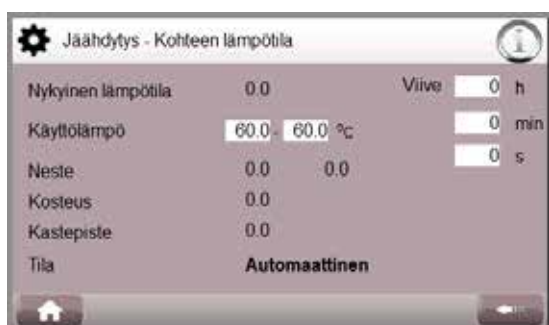
Vapaajäähdytys

Lämpöpumpun lämmönkeruupiiriin voidaan asentaa jäähdytysjärjestelmä, jolloin nestettä kierrätetään kiinteistöön asennettavassa jäähdytyspiirissä kiertovesipumpun avulla. Mikäli järjestelmään on asennettu huoneanturi, jäähdytyspiiriin lämpötila säätyy automaattisesti haluttuun

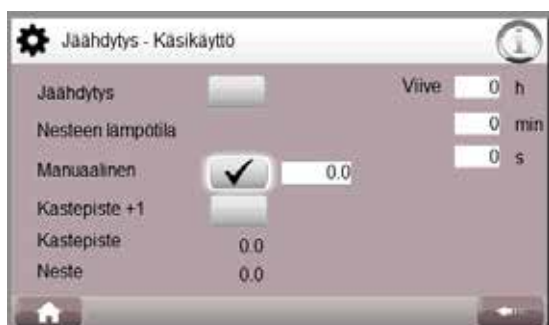
huonelämpötilaan. Ilman asennettua huoneanturia järjestelmä jäähdyyttää aina maksimiteholla. Vapaajäähdytys on energiatehokas tapa jäähdyttää kiinteistöä, sillä käyttökustannus muodostuu vain kiertovesipumpun ja jäähdytysyksikön puhaltimen energiankulutuksesta.

Jäähdystoiminnon asetusarvoja muokataan Muut asetusarvot -valikon kuvakkeesta Jäähdytys, kun Jäähdytys-lisvaruste on hankittu. Jäähdytysjärjestelmän käyttöönoton yhteydessä jäähdytyksen ohjaustapa määritetään huoltovalikossa. Valittavissa on ohjaustavat: Huonelämpö, Ulkoinen ja Manuaalinen.

Huonelämpötila-valikossa säädetään jäähdytyksen toiminta-alue, minkä sisällä jäähdytysjärjestelmä on käynnissä. Lisäksi valikossa näkyy vallitseva huonelämpötila, jäähdytysnesteen lämpötila, ilmankosteus ja kastepisteen arvo, sekä järjestelmän tilatieto (lämmitys/jäähdytys/sammutettu).

Ohjaustavan ollessa Ulkoinen jäähdytystä ohjataan ulkopuolisella termostaatilla, joka kytketään sähkökaavion mukaisesti.

Ohjaustavan ollessa Manuaalinen, voidaan tästä valikosta kytkeä jäähdytys aktiiviseksi. Järjestelmä pyrkii pitämään jäähdytysnesteen lämpötilan minimissään yhden asteen kastepisteen yläpuolella. Valikosta voidaan määrittää jäähdytysnesteen lämpötila vakioksi, jolloin kastepisteen vaihtelusta ei huomioida.

ASENTAJAN OPAS

4. ASENNUSTYÖT

4.1. Ennen asennusta

Lämpöässä asennuksessa suoritettavia putkiasennustöitä saa tehdä vain asiaankuuluvan koulutuksen saanut henkilö. Laitteisto on asennettava annettujen ohjeiden mukaan ja asennustöiden päätteeksi on käytävä läpi tarkistuslista virheasennusten minimoimiseksi. Valmistaja ei vastaa väärin asennetun laitteiston rikkoutumisesta, eikä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Tarkista, että

- kaikki tarvittavat letkut ja anturit ovat toimituksessa mukana
- maalämpöpumppu on sijoitettu oikein paikalleen
- maalämpöpumpun katolla olevat yhteydet ovat vahingoittumattomia
- pääsulakkeen ja maalämpöpumpun sulakekoko on oikea (kts. tekniset tiedot)
- maapiirin keruuputkisto ja syöttöputkisto on asennettu asianmukaisesti

4.1.1. Kuljetus

Lämpöässä-maalämpöpumppu on kuljetettava aina pystyasennossa. Mikäli laitteistoa on kallistettava esim. oviaukon kohdalla, suurin sallittava kallistuskulma on 45 °. Muussa tapauksessa koneen kylmäyksikkö on irrotettava kallistuksen ajaksi. Laitteisto voidaan siirtää esim. haarukkanostimella laitteen alta. Nostettavan laitteen alle meneminen on ehdottomasti kielletty!

Maalämpöpumpun alla on ruuveilla kiinnitetty kuljetusaikainen alusta. Maalämpöpumpun tarvikkeipaketissa toimitetaan säätöjalkat, jotka kierretään laitteen pohjaan (kts. kuva). Tämän jälkeen

puiset kuljetusalustat sekä alustassa olevat ruuvit (4 kpl) irrotetaan. Poista kuljetusalusta nostamalla laitetta esim. haarukkanostimen avulla.

4.1.2. Maalämpöpumpun sijoittaminen

Lämpöässä-maalämpöpumppu suositellaan sijoitettavaksi lattiakaivolla varustettuun lämpimään tilaan. Asennusvaiheessa, maapiirin täytön yhteydessä, vesi-etanoliseosta saattaa roiskua lattialle. Tilan ei tarvitse olla paloeristetty. Laitteiston yläpuolelle on hyvä varata noin 30 cm asennustila. Tarkemmat tilavaatimukset esisuunnitteluohjeessa <http://www.lampoassa.fi/fi/materiaalipankki>.

Lattian tulee kestää täysinäisellä vesivaraajalla varustetun maalämpöpumpun paino (=omapaino + 500 kg). Lattian tulee myös olla riittävän tasainen, sillä maalämpöpumppu on asennettava mahdollisimman vaakasuoraan. Lopulliset säädöt voidaan tehdä laitteen alla olevilla säätöjaloilla.

4.1.3. Pakkauksen avaaminen

Poista tuotteen ympärillä oleva suojakelmu ja kulmapehmikkeet. Tarkista, ettei pumppu ole kärsinyt kuljetusvaurioista. Mikäli pumpun löytyy vaurioita, asiasta on heti ilmoitettava pumpun toimittaneeseen kuljetusyhtiöön.

Tarkista heti myös toimituksen sisältö. Lämpöässä Vm-mallin varustepaketti sisältää seuraavat osat:

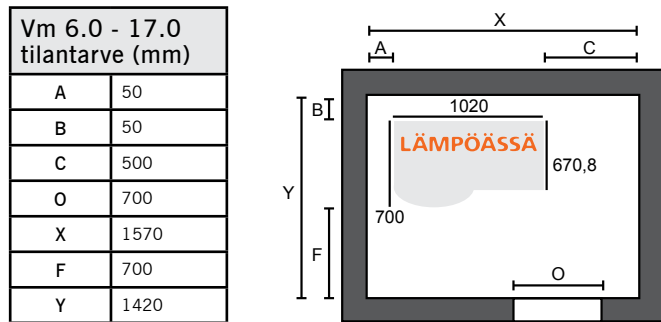
- 2 x taipuisa maapiirin letku (noin 600 mm)
- ulkoanturi
- 4 x säätöjalka
- sulkuventtiili 1"

Ota viiden päivän kuluessa yhteyttä laitteiston jälleenmyyjään, mikäli kaikki tilauksessa mainitut lisätarvikkeet eivät ole toimituksessa mukana.

4.1.4. Tilantarve

Lämpöässä Vm-maalämpöpumpun voi vapaasti sijoittaa tekniseen tilaan tai kodinhoitohuoneeseen. Koneelle ei tarvitse varata juurikaan sen ulkomittoja suurempaa lattiapinta-alaa. Laitteen kyljessä oleville maapiirin yhteille on varattava asennustilaa noin 50-60 cm. Laitteen mahdollisia huoltotoimenpiteitä ajatellen maalämpöpumpun etupuoella tulee olla vapaata tilaa noin 70 cm.

Lämpöässä Vm -maalämpöpumpun minimikorkeus säätöjalkojen kanssa on 183 cm. Kuljetusalusta lisää korkeutta noin 8 cm. Koneen päällä oleville yhteille on varattava tilaa n. 30 cm. Tämä on hyvä ottaa huomioon, kun sijoitetaan laitteistoa matalaan tilaan, kuten esim. kellariin.

4.2. LVI-asennus

4.2.1. Lämmönkeruupiirin ja täyttöryhmän asennus

Maalämpöpumpun oikeassa kyljessä on läpivientikohdat lämmönkeruupiirin letkuille. Asenna tarvikepaketissa mukana olevat lämmönkeruuputkiston taipuisat meno (1) ja paluu (2) letkut paikoilleen. Kts. kuva. Taaemman letkun päähän kiinnitetään sulkuventtiili, joka tulee mukana tarvikepaketissa. Letkut ja liitokset on eristettävä huolella.

Mikäli maalämpöpumppuun kytketään maalämpöpumppua ylempänä sijaitseva viilennyslaitteisto, on järjestelmään lisättävä kalvopaisunta-astia. Tällöin järjestelmän korkeimpaan kohtaan asennetaan ilmausyhde ja täyttöpulpo poistetaan käytöstä sulkemalla sen alapuoella oleva sulkuventtiili.

4.2.2. Lämmönkeruupiirin täyttö ja ilmaus

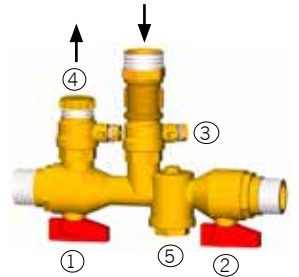
Maapiirin täytössä ja ilmauksessa tarvittavat tarvikkeet:

- sekoitusastia, 60 litraa
- suodattimella varustettu uppopumppu, nostokorkeus noin 30 m
- vesi-etanoliseos (1:1), minkä pakkasenkesto on -16 C astetta
- 2 x kudosletku 1", pituus n. 3 m
- 2 x liitoskappale 1/2" (sisäkierre)

TYÖVAIHEET

Tarkista, että maapiiri on oikein kytketty.

1. avaa täyttöventtiiliryhmää suojaava styrox-pakkaus
  2. irrota paisunta-astia etummaisesta palloventtiilistä
  3. täyttöventtiiliryhmän etummaisena oleva sulkuventtiili (2) tulee olla aina auki
  4. asenna kudosletku uppopumpulta täyttöventtiiliryhmän etummaiseen palloventtiiliin (3) ja avaa venttiili
  5. asenna kudosletku täyttöventtiiliryhmän taaempana olevasta palloventtiilistä (4) täyttöastiastaan ja avaa venttiili
- HUOM! Virtaussuunta oltava oikea, koska kierto on asennettu takaiskuventtiili viilennyskierron yhteiden väliin.
6. täytä astia vesi-etanoli-seoksella (sekoitusuhde 1:1)
  7. Poista ilma täytöletkuista käynnistämällä uppopumppu ja pitämällä venttiili (1) auki. Kun ilma on poistunut, sulje venttiili (1), jolloin liuos alkaa kiertää varsinaisen maapiirin kautta.
  8. Lisää nestettä kunnes putkisto on täynnä. Voit käyttää ilmauksessa apuna laitteen omaa liuospumppua nestekierron nopeuttamiseksi.
    - Tarkista, että moottorinsuojakytkin (QM1) ei ole päällä.
    - Käännä pääkytkin (Q1) ja ohjausvirtakytkin (F10) on-asentoon.
    - Maapiirin pumpun pakko-ohjaus voidaan käynnistää Ässä Controlin huoltovalikon kohdasta manuaalinen ohjaus seuraavasti: manuaalinen ohjaus päälle ja maapiiri 1 päälle.
    - Laita moottorinsuojakytkin QM1 päälle.
- HUOM! Mikäli käytät ilmauksessa apuna laitteen omaa liuospumppua, tarkista että erillisen uppopumpun virtaussuunta on aina sama, kuin laitteen oman liuospumppu virtaussuunta.
9. Anna uppopumpun käydä kunnes neste on kirkasta, eikä putkistosta kuulu lorinaa. HUOM! Yleensä ilmaus kestää useita tunteja, jolloin varmistetaan, että ilma varmasti on poistunut järjestelmästä, eikä aiheuta heti käyntihäiriöitä. Verkostoon ei jätetä painetta! Poista mahdollinen ilma höyrystimestä maapiirin ja höyrystimen välissä olevan putken ilmausyhteestä.
  10. Kun ilmaus on suoritettu, otetaan moottorinsuojakytkin QM1 ja manuaalinen ohjaus -toiminto pois päältä.

11. avaa täyttöventtiiliryhmän taaempana oleva sulkuventtiili (1)
12. sulje molemmat palloventtiilit (3) ja (4)
13. irrota täyttöletkut
14. kiinnitä paisunta-astia takaisin paikoilleen täyttö-venttiiliryhmän etummaisena olevaan palloventtiiliin (3)
15. poista paisunta-astia päällä oleva varoventtiili
16. täytä 3/4 paisunta-astia vesi-etanoli-seoksella
17. kiinnitä varoventtiili paisunta-astiaan
18. avaa täyttöventtiiliryhmän etummaisena oleva sulkuventtiili (3)
19. Irrota ja puhdista mudanerottimen verkkosiivilä (5) tarvittaessa useamman kerran. Punakahvaiset venttiilit (1) ja (2) sekä täyttöpullon alapuolella oleva venttiili oltava kiinni-asennossa, jotta nesteet eivät tule ulos.

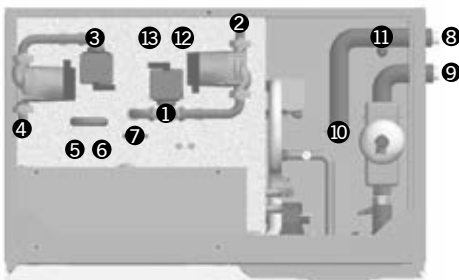
Täyttö ja ilmaus on nyt suoritettu.

4.2.3. Lämmönjako ja käyttövesiyhteet

Poista kruunupelti maalämpöpumpun yläosasta asennustöiden ajaksi irrottamalla ruuvit (2 kpl) vireisen kuvan mukaan. Vedä kruunupeltiä suoraan eteenpäin ja nosta se pois lämpöpumpun päältä. Kytke lämmönjako- ja käyttövesiyhteet alla olevan kuvan mukaan.

Varaajan täytön yhteydessä varaajassa olevan ilman on päästävä vapaasti poistumaan. Huom! Ei ilmaventtiiliin tai varoventtiiliin kautta.
While filling the storage tank outgoing air has to be freely deflated.
NB! Not via air valve or safety valve.

1. Lämmönjako 1, meno	Heating flow 1	22 mm
2. Lämmönjako 1, paluu	Heating return 1	22 mm
3. Lämmönjako 2, meno	Heating flow 2	22 mm
4. Lämmönjako 2, paluu	Heating return 2	22 mm
5. Kylmä vesi	Cold water	22 mm
6. Lämmin vesi	DHW flow	22 mm
7. Paisunta	Expansion	3/4"
8. Maapiiri, meno	Collector circuit, flow	1"
9. Maapiiri, paluu	Collector circuit, return	1"
10. Jäähdytys, meno	Cooling, flow	1"
11. Jäähdytys, paluu	Cooling, return	1"
12. Aurinkoyhde, meno	Solar connection, flow	3/4"
13. Aurinkoyhde, paluu	Solar connection, return	3/4"

Lämmityksen liittäminen

Varaajan katolla olevat lämmönjakopiirien pinta-anturit tulee asentaa noin 0,5 m etäisyydelle 3- tai 4-tieventtiilistä. LJ1-piiri on aina päälämmityspiiri (esim. huonetilat) ja sitä käytetään korkeampaan lämpötilaan, esim. patterilämmitykseen. Kompressorin vikatilanteessa sähkövastus lämmittää tehokkaammin LJ1 piiriä. LJ2 piiriä käytetään patterilämmitystaloissa mahdolliseen lattialämmitysosaan ja muutenkin esim. kosteisiin tiloihin.

Varaaja täytetään erityistä varovaisuutta noudattaen järjestelmään asennetun täyttöventtiiliryhmän kautta niin, ettei varaajan paine ylitä missään tilanteessa 1,5 bar. Varaajan täytön yhteydessä varaajaassa olevan ilman on päästävä vapaasti poistumaan, ei esim. ilmakellon tai varoventtiilin kautta. Suomen Lämpöpumpputekniikka Oy ei vastaa varaajan rikkoutumisesta aiheutuvista kustannuksista tilanteissa, joissa varaaja ei ole täytetty vedellä yllä olevien ohjeiden mukaisesti.

HUOM! Varaajan maksimipaine 1,5 bar!

Lämmitysverkoston putket liitetään maalämpöpumppuun joko kudosletkulla (patteriverkosto) tai kiinteällä putkistolla (lattialämmitysverkosto). Liitoksella estetään äänen kulkeutuminen verkostoon. Kaikki lämmityskytkenät (esim. ilmastointikoneen lämmityspatteri tai ns. räppipatteri) on tehtävä lämmönjakopiireihin, ei käyttöveteen. Kun verkoston putkistot on asennettu paikoilleen, voidaan täyttö aloittaa.

Varaajan ja lämmitysjärjestelmän täyttö ja ilmaus

Täyttöventtiiliryhmän kanssa samassa haarassa on oltava ilmausventtiili. Myös paisunta-astia voi olla samassa haarassa. Verkoston putket täytetään vedellä. Huom! Saneerauskohteissa tulee varmistaa, että lämmönjakoputkisto on kunnolla huuhdeltu ennen maalämpöpumppuun liittämistä.

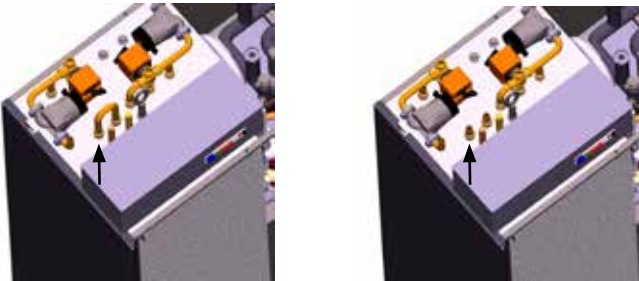
Painemittarilla varustetun lämmitysjärjestelmän täyttö ja ilmaus:

- avaa lämmitysverkoston täyttöventtiili
- täytä verkosto vedellä
- ilmaa varaajaa, lauhdutinlinjaa (kts. yhdekartta) ja lämmitysverkostoa kunnes ilma on poistunut kokonaan ja jäätä paine 1-1,2 bar:iin (max 1,5 bar)
- maksimipaineet
- lämmitysverkoston varaajassa 1,5 bar
- käyttövesipiirissä 9 bar

Käyttöveden liittäminen ja kierto

Jos kohteessa ei ole lämpimän käyttöveden kiertoa, tee kytkennät käyttöohjeen lopussa olevien LVI-kaavioiden mukaisesti. Käyttövesi liitetään maalämpöpumpun kappaleen 4.2.3. yhdekuvan mukaisesti. Sama kuva löytyy myös laitteen katolta. Sekoitusventtiili asennetaan lämpimään käyttöveteen palovammojen välttämiseksi. Ylivuotoputki liitetään lattiakaivoon ohjeen mukaan tai ylivuotoputkeen, mikäli välimatka lattiakaivoon on yli kaksi metriä. Ylivuotoputken tulee laskea kohti lattiakaivoa. Takaiskuventtiili asennetaan tulopuolen kylmävesiliitäntään. Kts. liitteenä oleva LVI-Kytkenäkaavio.

Mikäli kohteessa on lämpimän käyttöveden kierto, asennetaan kiertovesipumppu lämpöpumpulle palaavan käyttöveden linjaan. Vm-mallin käyttövesikierukka on jaettu kahteen osaan. Kun käyttövettä ei kuluteta, kierron lämpötilataso ylläpidetään kierrättämällä vettä ainoastaan ylävaraajan kierukassa. Tällöin varaajan lämpötilakerrostumat eivät sekoitu. Normaalitylanteessa kierukat on yhdistetty lämpöpumpun katolla olevan kuparimutkan avulla. Mutka katkaistaan ja kytkennät suoritetaan liitteenä olevan LVI-kaavion mukaisesti.

Mikäli maalämpöpumppu sijaitsee kaukana lämmitettävästä rakennuksesta tai lämmönhukka on erityisen suuri, maalämpöpumpun optimaalisen toiminnan kannalta suosittelemme pienen lisälämmönlähteen asennusta (esim. ÄssäStrem-virtausvastus tai n. 20-30 litran sähkövaraaja).

HUOM! Lämpimän käyttöveden kiertoon ei saa kytkeä ulkopuolisia pattereita tai kuivaimia!

4.2.4. LVI tarkistuslista

Tarkista, että

- liitännät ovat tiiviit, eikä vuotavia venttiilejä ole
- lämmitysjärjestelmän ja täyttöpuolen paisunta-astia on oikein asennettu

- varoventtiilin ylivuotoputki ja lämmitysjärjestelmän painemittari on asennettu oikein
- lämmitysjärjestelmä on asianmukaisesti täytetty ja ilmattu
- maapiiri on oikein asennettu, täytetty ja ilmattu

4.3. Sähköasennus ja ulkoiset anturoinnit

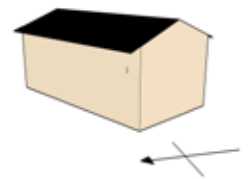
Lämpöpumpun sähkötyöt saa yleisten säädösten mukaan tehdä vain sähköalan ammattilainen.

Laite	Sähköliitäntä	Sulakekoko hidas (*osatehoissa) A
Vm 6.0	400V 3N~	3x10 (*16)
Vm 9.0	400V 3N~	3x16 (*20)
Vm 11.0	400V 3N~	3x16 (*20)
Vm 14.0	400V 3N~	3x16 (*20)
Vm 17.0	400V 3N~	3x16 (*20)

Lämpöässä kytketään 400 V (50 Hz) sähköverkkoon. Lämpöässä on varustettu omalla sisäänrakennetulla sähkökeskuksella, johon virta kytketään kiinteästi. Syöttöjohtona käytetään muovivaippajohtoa, joka tuodaan pääkytkimelle suojaputkessa. Sähkökeskus sijaitsee maalämpöpumpun yläosassa kruunupellin takana. Kruunupellin irroitusohje löytyy kohdasta 4.2.3. Lämmönjako ja käyttövesiyhteet. Sähkökeskuksen kansi on mahdollista poistaa myös ilman kruunupellin irrotusta, avaamalla sähkökeskuksen katolla olevat neljä ruuvia.

4.3.1. Ulkoanturi

Jotta ulkoanturi tunnistaisi sääolosuhteet mahdollisimman hyvin, on tärkeää että se sijoitetaan oikein. Ulkoanturi suositellaan sijoitettavaksi rakennuksen luoteis- tai pohjoispuolelle että välttyttäisiin aamuauringon vaikutuksilta. Mikäli anturia ei voida sijoittaa suositellulle paikalle, suojaa se suoralta auringonpaisteelta.

Ulkoanturi sijoitetaan rakennuksen seinälle n. 2/3 julkisivun korkeudesta lähelle kulmaa. Anturia ei saa sijoittaa katokseen tai muuhun tuulensuojaan, rakenteiden sisään, eikä tuuletusventtiiliin, ovien tai ikkunoiden yläpuolelle, missä ei vallitse normaali ulkolämpötila.

Laite	Riviliitinnumero	Johdintyyppi
Ulkoanturi NTC	X 1/9 ja X 1/2	2 X 0,7 mm²

4.3.2. Huoneanturi (lisävaruste)

Jotta huoneanturi voisi tunnistaa mahdollisimman luotettavasti keskilämpötiloja, se on sijoitettava keskeiselle ja avoimelle paikalle, esim. useiden huoneiden väliselle käytävälle tai portaikkoon. Vedä 2-napainen sähköjohto (väh. 0,5mm²) lämpöpumpulta huoneanturille. Kiinnitä huoneanturi seinälle n. 2/3 sen korkeudesta. Kytke huoneanturin johto lämpöpumppuun.

Laite	Riviliitinnumero	Johdintyyppi
Huoneanturi NTC	B9	2 X 0,7 mm ²

4.3.3. Virtavahti

Kun laitteisto on asetettu osatehoiseksi, asennetaan kiinteistön pääkeskukseen tarvittaessa kuormanpudotusreleet. Kuormanpudotusreleiden tarkoituksena on alentaa maalämpöpumpun sähkövastuksen tehoa vaihteittain silloin kun kiinteistön pääsulakkeiden läpi kulkeva vaihevirta nousee lähelle pääsulakkeen nimellisuutta.

Kuormanpudotusreleet kytketään pääkeskukseen pääsulakkeen jälkeen siten, että koko talon päävirta kulkee releiden kautta. Kuormanpudotusreleiden kosketintiedot johdetaan 4-napaisella johdolla pääkeskuksesta maalämpöpumpun sähkökeskukseen, jossa ne kytketään ohjauspiirikaavioon. Kuormanpudotusreleiden piirikaavio on tämän käyttöohjeen liitteenä.

4.3.4. Sähköasentajan tarkistuslista

Tarkista, että

- keskukselle menevät vaiheet ovat oikeassa vaihejärjestyksessä
- pääsulakkeen koko on riittävän suuri
- maalämpöpumpun sulakekoko on oikea ja tyyppi hidas (C-käyrä)
- virtavahti on tarvittaessa asennettu talon sähköpääkeskukseen (osatehoiset mallit)

Maalämpöpumpun kompressorin rikkoutuu, mikäli ensimmäinen käynnistäminen tehdään ilman esilämmitystä. Täytä varaaja vedellä ja estä kompressorin käynnistyminen painamalla punainen kompressorin moottorinsuojakytkin pohjaan. Kytke virta maalämpöpumppuun, jolloin vastus alkaa lämmittää varaajan vettä ja kompressorin. Säädin hälyttää ja näytöllä on teksti Poikkeamhälytys Mittaus 4. Viiden minuutin jälkeen säädin hälyttää uudelleen ja näytöllä on teksti Sähkölämpö. Nämä hälytykset eivät vaadi toimenpiteitä. Kompressorin

voidaan käynnistää kuuden tunnin esilämmityksen jälkeen. Kompressorin esilämmitys on tehtävä myös, jos maalämpöpumpulta on virta pois kytkettynä yli vuorokauden, esim. kesäseisokin aikana.

HUOM! Lämmittämättä käynnistetty kompressorin ei kuulu takuun piiriin!

4.4. Käyttöönotto

Ennen käyttöönottoa, tarkista että:

- lämmitysjärjestelmä on oikein liitetty, täytetty ja ilmatu
- maapiiri on oikein asennettu, täytetty ja ilmatu
- sähköliitännät on oikein liitetty ja ulkoanturi (huoneanturi, lisävaruste) on asennettu
- vastus on lämmittänyt varaajan vettä kompressorin käynti estettynä vähintään 6 tuntia

Käyttöönotossa mahdollisesti esiintyviä ongelmia

Ongelma	Syy	Ratkaisu
Sulakkeet palavat aina kompressorin käynnistettäessä.	Käytössä väärän tyyppiset sulakkeet.	Tarkista, että sulake on automaattisulake: C tai D / keraaminen sulake: HIDAS tai etanan kuva.
	Väliaikaiset työmaakeskuksen kytkennät aiheuttavat sulakkeiden ylikuormitusta.	Vähennä kuormitusta.
Lämmönkeruupiirin pumppu ei käynnisty.	Ohjausjärjestelmälle ei tule virtaa.	Tarkista säätimen sulake.
	Ohjausjärjestelmä ei käynnistä pumppua.	Tarkista mittaus/asetusarvot.
	Sulkuventtiilit ovat täyttöasennossa.	Tarkista, että ilmaus- ja täyttöventtiilit ovat kiinni-asennossa ja väliventtiili on auki.
	Lämmönkeruupiirin kiertovesipumpun moottorinsuojakytkin on lauennut.	Kuittaa moottorinsuojakytkin ja tarkista asetusarvot sähkökuvasta.
Kompressorin käy lyhyen aikaa ja höyrystinpaineen pressostaatti laukeaa.	Lämmönkeruupiirissä saattaa olla ilmaa.	Ilmaa lämmönkeruupiiri.
	Kylmäainepiirissä saattaa olla vuoto.	Ota yhteyttä laitteiston asentajaan tai jälleenmyyjään.

Nestepinta lämmönkeruupiirin täyttöpullossa laskee äkillisesti käytönoton jälkeen.	Laitteistossa on vuoto (etanolin tuoksu tuntuu vahvana), lämmönkeruupiirissä on vuoto tai siellä on edelleen ilmaa.	Tarkista ilmausryhmän venttiilien, ilmakellon ja maapiirin pumpun akseli- tiivisteen ja mahdollisuuk- sien mukaan lämmönke- ruupiiriin jatkoliittimien kunto, tai suorita ilmaus.
Moottorisuojakytkimet laukeavat käynnistettäessä.	Kompressori tai maapiirin pumppu on oikosulussa tai jokin vaihe ei ole päällä.	Tarkista sähköliitännät.
	Rakennuksen pääsäh- kökeskuksessa olevat sulakkeet ovat laenneet tai palaneet.	Tarkista ja vaihda sulak- keet tarvittaessa.

Huoltovalikon kohdassa manuaalinen ohjaus voidaan kompressoreita, pumppuja ja venttiileitä ohjata manuaalisesti. Tämä helpottaa vianhaku-
prosessia ja voi olla avuksi käynnistysongelmissa.

HUOLTO-OPAS

5. HUOLTO

5.1. Huolto ja hoito

Lämpöässä on helppohoitoinen ja luotettava lämmitysjärjestelmä, eikä se vaadi säännöllisiä huoltotoimenpiteitä. Mikäli asennustyö on tehty huolella ja annettujen ohjeiden mukaan, huoltotarvetta ei yleensä esiinny. Täyttöpullo ja liuospiirin suodatin on hyvä tarkistaa ensimmäisten kuukausien aikana parin viikon välein ja sen jälkeen noin kerran kuukaudessa ensimmäisen käyttövuoden ajan. Tarkempi ohje liuospiirin suodattimen puhdistuksesta löytyy kohdasta 4.2.2. Lämmönkeruupiirin täyttö ja ilmaus, työvaiheesta 19.

Laite on hermeettisesti suljettu, joten se ei vaadi vuosittaista tarkastusta. Halutessasi voit solmia sopimuksen määräaikaistarkastuksesta, jonka yhteydessä Lämpöässän toiminta käydään läpi kohta kohdalta. Havainnot kirjataan ylös tarkastuspöytäkirjaan ja tehdään tarvittavat toimenpiteet, kuten esim. säätökorjaukset. Lisätietoja määräaikaistarkastus-sopimuksesta saat osoitteesta huolto@lampoassa.fi.

5.2. Mahdollisia käytössä esiintyviä ongelmatilanteita

Ongelma	Mahdollinen syy	Ratkaisu
Kompressor ei käynnisty	Varaajassa ohjauksen mukainen, riittävä lämpötila.	Ei toimenpiteitä.
	Kompressor ollut sammuksissa alle 1 min.	Ei toimenpiteitä.
	Sulakevika	Tarkista sulakkeiden kunto pääkeskukselta.
	Sähköverkon vaihejärjestys on virheellinen.	Ota yhteys sähköasentajaan.
Kompressor ei käynnisty ja säätimen näytöllä on teksti "virheellinen vaihejärjestys" tai "moottorinsuojakytkin lauennut".	Sähköverkon vaihejärjestys on virheellinen.	Ota yhteys sähköasentajaan.
	Moottorinsuojakytkin on lauennut.	Tarkista moottorisuojakytkimen säätöarvot, paina moottorisuojakytkin start-asentoon ja kuittaa hälytysteksti säätimen näytöltä. Mikäli vika ei poistu, ota yhteys sähköasentajaan.
Kompressor ei käynnisty ja säätimen näytöllä on teksti: "matalapaineakytkin on lauennut" tai "korkeapaineakytkin on lauennut".	Matalapaineakytkin on lauennut.	Tarkista liuospiirin pumpun toiminta pakkoajamalla sitä huoltovalikossa ja kuittaa hälytysteksti säätimen näytöltä.
	Korkeapaineakytkin on lauennut.	Tarkista lauhdutinpumpun toiminta pakkoajamalla sitä huoltovalikossa ja kuittaa hälytysteksti säätimen näytöltä.
Kompressor ei käynnisty ja säätimen näytöllä on teksti: "poikkeamhälytys mittaus 4 kompressorin toiminta".	Moottorinsuojakytkin on lauennut.	Paina moottorinsuojakytkin pohjaan.
	Pressostaatin imupaineakytkin on lauennut.	Kuittaa painike.
Näytöllä ei näy tekstiä.	Laite ei saa virtaa.	Tarkista, onko ohjausvirta ja pääkytkin päällä.
	Sulake on lauennut.	Tarkista kiinteistön sulake ja lämpöpumpun syöttösulake.
	Näyttö on rikki tai näytön kaapeli on irti tai vioittunut.	Ota yhteys huoltoon.
Lämmitysteho ei riitä	Sään äkillinen kylmeneminen saattaa aiheuttaa uusissa rakennuksissa hetkellisen tilanteen, jossa lämmitysteho ei riitä, koska rakenteiden sisältämä kosteus sitoo paljon lämpöenergiaa kuivuuksaan.	Ei toimenpiteitä.
	Ensimmäisen vuoden aikana maasta ei välttämättä saada lämpöä tydellä teholla, koska keruuputkiston ympärillä oleva maa ei ole vielä tiivistynyt.	Ei toimenpiteitä.

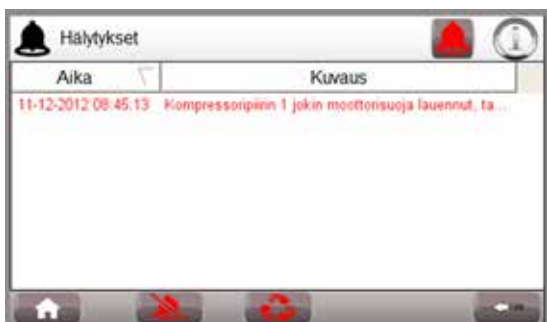
Näytön Mittaukset-sivun asetus- ja mittauservo eivät täsmää.	Käytössä on jokin korjaustoiminto (esim. ajastus tai kotona/poissa), joka korjaa alkuperäistä asetusarvoa.	Halutessasi voit ottaa päälläolevan korjaustoiminnon pois käytöstä.
	Salaman aiheuttama ylijännitepiikki on vioittanut säätimen (ei kuulu takuun piiriin), joka aiheuttaa lämpötilojen laskua todellisista arvoista.	Säätöyksikkö on vaihdettava (ei kuulu takuun piiriin).
	Lämmönjakopiirin säätömoottori on asetettu käsiajolle, jolloin säätöä ei tapahdu.	Palauta lämmönjakopiirin säätömoottori automaattiasennolle.
Kompressorin käy jatkuvasti tai pitkiä jaksoja.	Kesäaikaan, kun kiinteistön huonelämpötila ylittää säätöarvon, näyttää menoveden lämpötila-anturi säätökäyrän pyyntiä suurempaa lukemaa, koska lämmönjakopiirin lämpötila nousee.	Ei toimenpiteitä.
	Lämmöntarve on suuri esim. kova pakkanen tai ensimmäisen vuoden rakenneteksteuden kuivuminen.	Ei toimenpiteitä.
	Kylmäainevajaus, joka ilmenee kuplimisena nestelasisissa vielä muutaman minuutin käynnin jälkeen.	Ota yhteys kylmäliikkeeseen tai huoltopalveluun.

Mikäli edellisistä ohjeista ei ole apua, ota ensisijaisesti yhteys laitteiston asentajaan tai jälleenmyyjään. Tarvittaessa ota yhteys Lämpöässä huollon puhelinpäivystykseen numeroon 040 841 8340.

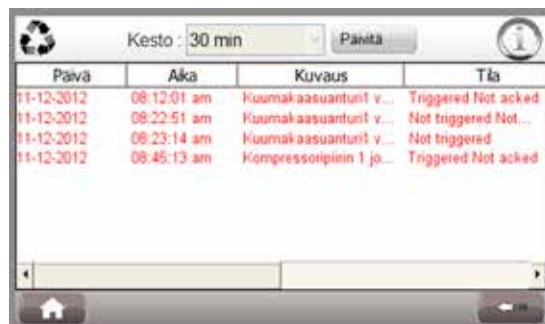
5.3. Hälytykset

ÄssäControlissa on kaksi tapaa tarkastella hälytyksiä:

Aktiivisia hälytyksiä, pääsee katsomaan etusivun hälytyskello-painikkeen kautta. Aktiiviset hälytykset voi kuitata pois hälytysten kuittaus-painikkeesta. Aktiivisten hälytysten -sivulta pääsee myös hälytyshistoria-sivulle sivun alareunassa olevan painikkeen kautta.

Laitteessa aikaisemmin olleita hälytyksiä pääsee tarkastelemaan valikko-toiminnot-sivun hälytyshistoria-painikkeen kautta.

Ohjelma tallentaa automaattisesti sata viimeisintä vikatietoa. Vikahistorian nollausvalikossa voidaan nollata tallentuneet vikahistoriatiedot. Vm-maalämpöpumpussa mahdollisesti esiintyviä hälytyksiä:

- Kompressoripiirin 1 jokin moottorisuoja lauennut. tark. moottorisuoja F1, F2 tai F3
- Kompressorin 1 sisäinen lämpösuoja lauennut. odota 45 min
- 1.piirin matalapaineessostaatti toiminut. kuittaa pressostaatti
- 1.piirin korkeapaineessostaatti toiminut. kuittaa pressostaatti
- Väärä vaihejärjestys. vaihda syötön vaihejärjestys
- Varaajan lämpötilaa ei saavutettu asetetussa ajassa. sähkövastus kytkeytyi päälle
- Ei käynnistystietoa kompressorin 1:ltä
- Häiriöhälytys pehmokäynnistimiltä AK1 tai AK2
- Ulkolämpötila-anturin vika
- Kuumakaasuanturi 1 vika
- Varaajan alaosan anturi vika
- Varaajan yläosan anturi vika
- Lämmönjakopiiri 1 anturi vika
- Lämmönjakopiiri 2 anturi vika
- Lämmönjakopiiri 3 anturi vika
- Käyttöveden mittauksen anturi vika
- Huonelämpömittauksen anturi vika
- Nesteen liuospiirin virtaushälytys
- Ulkoinen hälytys
- Sähkövastus käynyt täystehon yhteydessä

5.4. Huoltotoiminnot

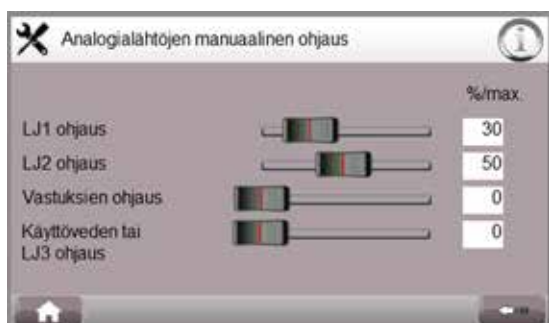
HUOM! Huoltovalikkoon pääsy on salasanasuojattu. Huoltovalikkoon

pääsy on rajattu Lämpöässä asentajakoulutuksen käyneisiin ja sertifioituihin asentajiin. Huoltovalikossa voi seurata tilatietoja. Seurattavia valikoita ovat digitaalitulot ja -lähdöt, analogiatulot ja -lähdöt, sekä muuttajat.

5.4.1. Manuaalinen ohjaus

Tällä sivulla ohitetaan automatiikka ja ohjataan kompressoreita, pumppuja ja venttiilejä manuaalisesti. Ohjaus on jaoteltu digitaalilähdöt- ja analogialähdöt -näyttöihin.

5.4.2. Tulojen ja lähtöjen tilat

Digitaalisten tulojen ja lähtöjen merkitys ja toiminta on dokumentoitu

laitteen sähkökaavioihin.

Digitaalitulot

Tällä sivulla voidaan tarkastella digitaalitulojen tiloja.

Digital Input (ID)

1 Kompressori 1 Lämpösuoja	10 Matalapainehälytys piiri 1
2 Ei käytössä	11 Korkeapainehälytys piiri1
3 Maapiiri 1 Käy	12 Kompressori 1 käy
4 Ei käytössä	13 Ei käytössä
5 Ei käytössä	14 Pehmökäynnistin
6 Ei käytössä	15 Ulkoinen Hälytys
7 Kompressori 1 sisäinen hälytys	16 Ei käytössä
8 Ei käytössä	17 Virtausvahti
9 Vaihevahti	18 Ei käytössä

Digitaalilähdöt

Tällä sivulla voidaan tarkastella digitaalilähtöjen tiloja.

Digital Output (NO)

1 Maapiiri 1	10 Ei käytössä
2 Ei käytössä	11 Ei käytössä
3 Hälytys kosketin	12 Sähkövastus 4
4 Kompressor 1	13 Sähkövastus 1
5 Lauhdutinpumppu 1	14 Kiertovesipumppu 1
6 Magneettiventtiili 1	15 Kiertovesipumppu 2
7 Sähkövastus 2	16 Kiertovesipumppu 3
8 Sähkövastus 3	17 Ei käytössä
9 Ei käytössä	18 Paineentasausventtiili (1-vaihe laitteet)

Analogiatulot

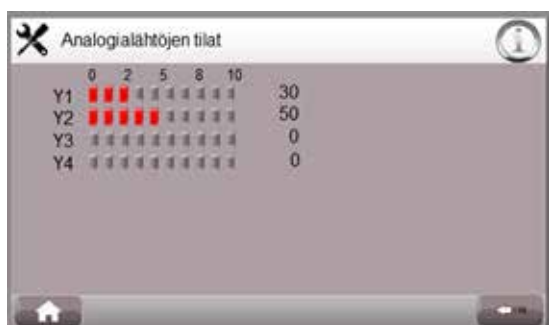
Tällä sivulla voidaan tarkastella analogiatulosten tiloja.

Analog Input (B)	
1 Kuumakaasu 1	6 LJ1 lämpö
2 Ei käytössä	7 LJ2 lämpö
3 Varaajan yläosa	8 LJ3/KV lämpö
4 Varaajan alaosa	9 Ei käytössä
5 Ulkolämpö	10 Maapiirin lämpö

Analogialähdöt

Tällä sivulla voidaan tarkastella analogialähtöjen tiloja.

Analog Output (Y)

Etusivulle palataan näytön vasemmassa alakulmassa olevasta painikkeesta. Edelliselle sivulle palataan näytön oikeassa alakulmassa olevasta nuolipainikkeesta. Oikean yläkulman i-painikkeesta avautuu ohjesivu. Toimintahäiriössä yläpalkkiin ilmestyy hälytyspainike.

1 LJ1 Venttiili	4 LJ3/KV Venttiili
2 LJ2 Venttiili	5 Maapiirin pumppu
3 Analoginen Vastus 0-10V	6 Tulistiventtiili

5.4.3. Käyntitiedot

Tällä sivulla näkyy kompressorin tämänhetkinen käyntitietotila.

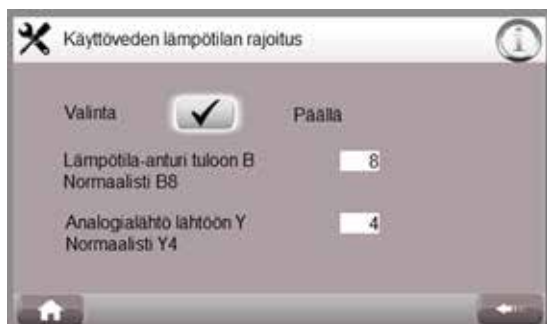
5.4.4. Lämmönjakopiirien määrä

Lämmönjakopiirejä voi olla 1-3, joista piirit 2 ja 3 ovat lisävarusteita. Mikäli käytössä on kolme lämmönjakopiiriä, käytössä ei voi samanaikaisesti olla käyttöveden lämpötilan rajoitus -toiminto.

5.4.5. Käyttöveden lämpötilan rajoitus

Tällä sivulla aktivoidaan **Käyttöveden lämpötilan rajoitus**, sekä muutetaan käyttöveden lämpötila-anturin ja siihen liittyvän asentoventtiilin kytkentäpaikkaa. Tehdasasetuksena lämpötila-anturi kytketään analogiatuloon B8 ja asentoventtiili analogialähtöön Y4.

5.4.6. Asentoventtiilien asetukset

Tällä sivulla määritetään lämmönjakopiireihin ja käyttöveden lämpötilarajoitukseen liittyvien asentoventtiilien asetukset. Jokaisella säädettävällä piirillä on kaksi asetusnäyttöä.

Mikäli varaajan alaosan lämpötila on pienempi kuin lämmönjakopiirin lämpötila, varaajan lämpötilaa nostetaan automaattisesti vastaamaan lämmönjakopiirin lämpötilaa lisättynä poikkeama-arvolla. Säätöalue 0...10°C, tehdasasetus 2°C.

Kaikille piireille voidaan tehdä seuraavat asetukset:

Asetus	Kuvaus	Esimerkki
--------	--------	-----------

Käänteinen ohjaus (on/off)	Asentoventtiilin säätösuunnan vaihto	Off-asennossa jännitteen ollessa 0 V säädin on ääriasennossa oikealla. On-asennossa jännitteen ollessa 0 V säädin on ääriasennossa vasemmalla.
Säätöalue (10...600°C)	Poikkeama tavoitelämpötilasta, jossa asentoventtiili säätty ääriasennosta toiseen. Tehdasasetus 300°C.*	Jos säätöalue on 140°C ja tavoitelämpötila poikkeaa nykyisestä lämpötilasta 14°C, säätty venttiili 10% maksimita. Jos lämpötila muuttuu liian nopeasti, säätöaluetta suurennetaan. Jos lämpötila muuttuu liian hitaasti, säätöaluetta pienennetään.
Integrintiaika (5...300 s)	Aika (s), minkä välein lämpötilapoikkeamaa korjataan. Tehdasasetus 50 s.**	Jos integrintiaika on 10 s, venttiilin asentoa muutetaan tarvittaessa 10 s välein.
Derivointiaika (0...10 s)	Lämpötilapoikkeaman reagointinopeus. Tehdasasetus 0.	Mitä suurempi derivointiaika, sitä enemmän säätimen asento muuttuu aina säädettäessä. Huomio, että derivointiajan kasvaessa säätimen huojunta saattaa lisääntyä.
Jännite (0...10 V)	Asentoventtiilin ohjausjännitteen min- ja max-arvot. Tehdasasetus 0.0-10.0 VAC.	Asetus riippuu käytettävästä säätimestä.
Lämpötilapoikkeama (0...10°C)	Sallittu poikkeama halutusta lämpötilasta. Tehdasasetus 0°C.	Arvolla 5°C säätimen asentoa muutetaan vasta kun lämpötilan ja tavoiteltavan lämpötilan ero on enemmän kuin 5°C.
Mittausaika (0...30 s)	Aika miten usein nykyinen lämpötila tarkistetaan. Tehdasasetus 0.	Arvolla 15 s nykyinen lämpötila tarkistetaan 15 s välein. Arvolla 0 jatkuva seuranta.

* Käyttöveden rajoituksessa 30°C

** Käyttöveden rajoituksessa 40 s.

5.4.7. Osa-/täysteho

Huoltovalikossa voidaan vaihtaa tehdasasetuksena oleva täysteho osatehoiseksi, jolloin laite sallii sähkövastuksen tai muun lisälämmönlähteen päälle kytkytymisen samanaikaisesti kompressorin kanssa.

Lämmitysaika ennen vastuksen päälle kytkeytymistä voidaan asettaa **Muut asetusarvot** -valikosta kohdassa **Osatehon asetukset**.

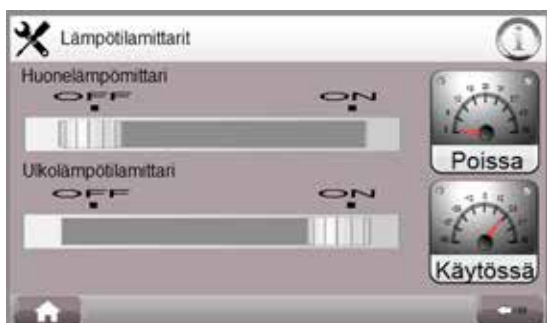
5.4.8. Vastuksien ohjaustapa

Tällä sivulla valitaan sähkövastuksien/lisälämmönlähteiden ohjaustapa. Tehdasasetuksena käytössä on digitaalinen ohjaus, jolloin digitaalilähdöt 13, 7, 8, 12 ohjaavat lisälämmönlähteitä. Mikäli käytössä on analogia-ohjaus, ohjaa lisälämmönlähteiden käynnistymistä analogialähtö 0...10V (Y3). Useamman lisälämmön ohjaus on lisävaruste.

5.4.9. Lämpötilamittarit

Tällä sivulla valitaan käytössä olevat lämpötilamittarit. Tehdasasetuksena ulkolämpötilamittari käytössä. Sisälämpötilamittari on lisävaruste.

5.4.10. Ulkoinen hälytys

Tällä sivulla valitaan mahdollisesti käytössä olevan ulkoisen hälytyksen asetukset. Asetuksen taso on joko info tai vakava. Mikäli taso on info, on ulkoinen hälytys vain tiedote, joka ei vaikuta pumpun toimintaan. Mikäli ulkoinen hälytys on vakava ja virhe tulee päälle, eivät kompressorit käynnisty. Ulkoinen hälytys voidaan kytkeä digitaalituloon 17 tai 18.

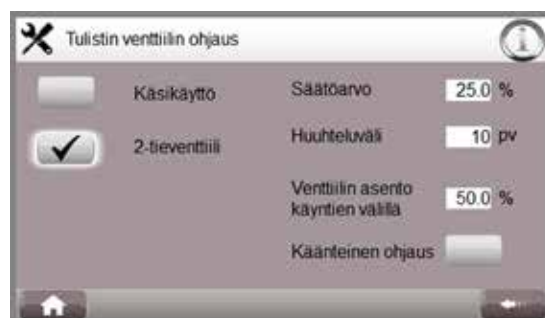

5.4.11. Pehmökäynnistimen hälytykset

Pehmökäynnistimen hälytykset voidaan aktivoida tällä sivulla.

5.4.12. Tulistiventtiilin ohjaus

Tästä valikosta säädetään tulistinventtiilin asetuksia. Valikossa oleva säätöarvo ilmoittaa säätöarvon kompressorin käydessä. Venttiilin asento käyntien välillä kertoo venttiilin asetusarvon kompressorin ollessa sammuksissa. Huuhteluvälillä asetetaan venttiilin huuhtelujen välinen aika päivissä. Huuhtelu suoritetaan vuorokauden ensimmäisen käyntijakson aikana, kun huuhteluvälissä määritetty aika tulee täyteen. Käänteisellä ohjauksella määritetään venttiilin tyyppi (NO/NC). Käsikäyttö asettaa venttiilin säätöarvossa ilmoitettuun prosenttiin.

5.4.13 Varaajan maksimirajat

Valikossa määritetään alavaraajan maksimiasetusarvot.

5.4.14. Tehdasasetusten palautus

Tällä sivulla palautetaan kaikki muutetut säädöt tehdasasetustilaan.

TAKUUEHDOT

6. TAKUUEHDOT

Valmistaja myöntää tuotteilleen kahden (2) vuoden takuun tuotteen takuutodistukseen erikseen merkittävästä käyttöönottopäivästä lukien. Mikäli asennuksen on tehnyt valmistajan hyväksymä asentaja valmistajan antamien ohjeiden mukaan ja ostajalle on annettu käyttöönottopastus sekä asennus- ja käyttöönottopöytäkirja on asianmukaisesti täytetty ja palautettu, myöntää valmistaja Vm-sarjan tuotteille viiden (5) vuoden takuun käyttöönottopäivästä lukien. Takuun enimmäispituus on kuitenkin aina enintään kuusi (6) vuotta tuotteen sovitusta toimituspäivästä. Takuu on voimassa ainoastaan Suomessa.

Viiden (5) vuoden takuun voimassaolon edellytyksenä on asiamukainen ja valmistajan ohjeiden mukaisesti suoritettu asennus ja käyttöönottopastus. Käyttöönottopastuksen ja asennuksen pöytäkirja tulee ostajan toimesta allekirjoittaa, päivätä ja palauttaa valmistajalle. Mikäli allekirjoitetun ja päivätyn pöytäkirjan palauttaminen laiminlyödään, on valmistajan tuotteille myöntämä takuu rajoitettu kahteen (2) vuoteen käyttöönottopäivästä lukien.

Valmistaja vastaa takuuajana siitä, että tuote vastaa ominaisuuksiltaan sovittua, ja ettei tuotteessa takuuajana ilmene valmistus- tai rakennevikoja. Valmistajan vastuu tuotteiden virheistä käsittää ainoastaan virheellisen tuotteen korjaamisen tai vaihtamisen virheettömään tuotteeseen kohtuullisessa ajassa valmistajan valinnan mukaisesti. Valmistaja suorittaa tuotteiden korjaukset oman huoltonsa tai valtuuttamansa huoltoliikkeen kautta. Tuotteiden vialliset osat palautuvat valmistajalle.

Takuu ei kata tuotteissa ilmeneviä vikoja, jotka ovat seurausta ostajan tai muun tuotteen käyttäjän huolimattomuudesta, tuotteen käyttöohjeen, huollon tai hoidon laiminlyömisestä, ylisuurista jännitevaihteluista (yli ± 10 % nimellisjännitteestä), ukkosesta, tulipalosta, tai muusta vastaavasta tapahtumasta. Kuljetusvauriot eivät sisälly takuun piiriin. Takuu ei myöskään kata tilanteita, jotka ovat seurausta asennus- tai käyttöohjeen vastaisesta tai muuten virheellisestä sijoituksesta käyttöpaikalle tai tuot-

teeseen tehdyistä korjauksista, muutoksista tai asennuksista muun tahon kuin valmistajan tai tämän valtuuttaman huoltoliikkeen toimesta.

Takuu ei koske tuotteen käyttöohjeessa esitettyjä säätöjä eikä maapiirin ja lämmönjakopiirien ilmauksia. Takuu ei myöskään kata vikoja, jotka ovat aiheutuneet ohjeiden vastaisten ja syövyttävien nesteiden käytöstä maapiirin putkistossa. Valmistaja ei anna mitään muita kuin yllä mainitun takuun ja yllä tässä kohdassa sanottu käsittää siten valmistajan tuotteille myöntämän takuun kokonaisuudessaan. Yllä myönnetty takuu ei koske tuotteisiin jälkiasennettuja lisävarusteita tai tarvikkeita, joilla on oma takuu.

Lämpöässä-maalämpöpumpun takuun ehtona on lisäksi kompressorin esilämmitys ennen ensimmäistä käynnistystä (ks. 4.4. Käyttöönotto).

TEKNISET TIEDOT JA KYTKENTÄKAAVIOT

7. TEKNISET TIEDOT

Lämpöässä		Vm 6.0	Vm 9.0	Vm 11.0	Vm 14.0	Vm 17.0
Mitat						
- Leveys	mm	1020				
- Syvyys	mm	700				
- Syvyys ilman kaariluukkua	mm	670				
- Korkeus	mm	1830				
Paino	kg	422	426	440	450	458
Sähköliitäntä		3 x 400 VAC				
Antoteho 35/55°C *	kW	7,86 / 7,57	10,13 / 9,55	11,96 / 11,34	14,55 / 13,20	17,00 / 15,84
Ottoteho 35/55°C *	kW	1,83 / 2,46	2,28 / 3,12	2,65 / 3,60	3,18 / 4,50	3,81 / 5,14
Käynnistysvirta	A	17	23	32	35	43
Sulakekoot (osatehoisessa mallissa)	A	3 x 10 (16)	3 x 16 (20)			
Syöttökaapelin koko **(osatehoisessa mallissa)	mm²	5 x 2,5 (5 x 6) Mikäli asennusolosuhteet vaativat pitkiä kaapelivetoja, kaikissa malleissa tulisi käyttää 5 x 6 mm² kaapelia.				
Pehmokäynnistin		Kyllä				
Kompressor		Scroll				
Kylmäaine (R407C)	g	2000	2000	2800	3300	3800
Maapiirin max pituus ***	m	1 x 400	1 x 400	1 x 400	2 x 450	2 x 450
Varaajan tilavuus	l		480			
Sallittu varaajan paine	b		1,5			
Kuormitusvahti			Lisävaruste			
Lämmönsäädin			ÄssäControl			

* Testattu ISO 14511 standardin mukaan

* * Suluissa osatehoisen laitteen sulakekoko. Mikäli asennusolosuhteet vaativat pitkiä kaapelivetoja, kaikissa malleissa tulisi käyttää 5 x 6 mm² kaapelia

* * * Laskennassa käytetty 40 mm muoviputkea PEH 40 PN6. Mikäli käytetään seinämältäään paksumpaa 40 mm putkea (PEM 40 PN10) maapiirin maksimipituudet: Vm 6.0-Vm 9.0 1 x 350, Vm 11.0-Vm17.0 maapiiri jaettava kolmeen piiriin 3 x 500.

8. KYTKENTÄKAAVIOT

- Virranvalvontareleiden kytkentä Vm 6.0 – 17.0
- Sähkökytkentäkaaviot Vm 6.0 – 17.0
- LVI-kytkentäkaaviot Vm 6.0 – 17.0

CURRENT MONITORING RELAY INSTALLATIONS AND CONNECTION

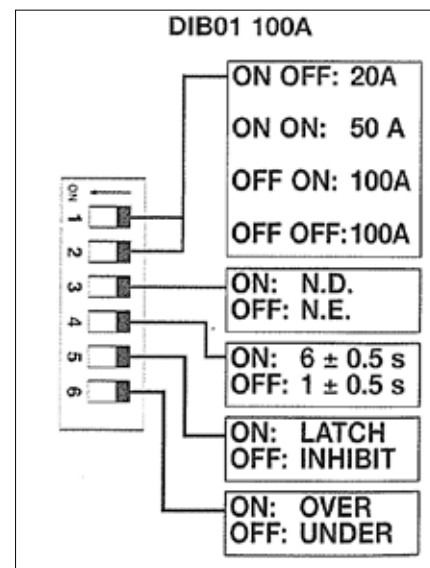
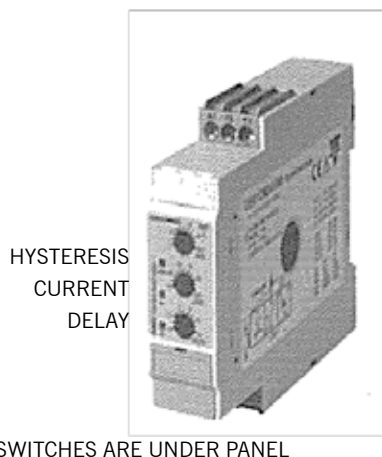
These settings are initial and may require changing. Relays must always be adjusted in a case-specific manner.

1. Choose correct current range

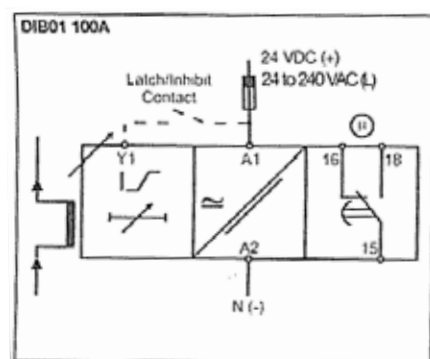
- Turn switch 2 to position ON (if master fuse size is less than 50 A)
- Other switches 1, 3-6 to position OFF.

2. Adjust hysteresis, current % and delay using screws in the front part (master fuses 25 A)

- Hysteresis 21
- Current 25 - 28 %
- Delay 1s

- The relay requires external voltage 24-240 V/AC.
- External supply is connected to terminals A1 and A2.
- Terminals 15 and 16 are connected to geothermal heat pump and interrupt the heating element's supply with respect to the phase the current value of which is exceeded.
- Each phase must be lead through the relay using the dedicated hole inside it.
  - L1 for relay 1
  - L2 for relay 2
  - L3 for relay 3

No other connections with relay are necessary.

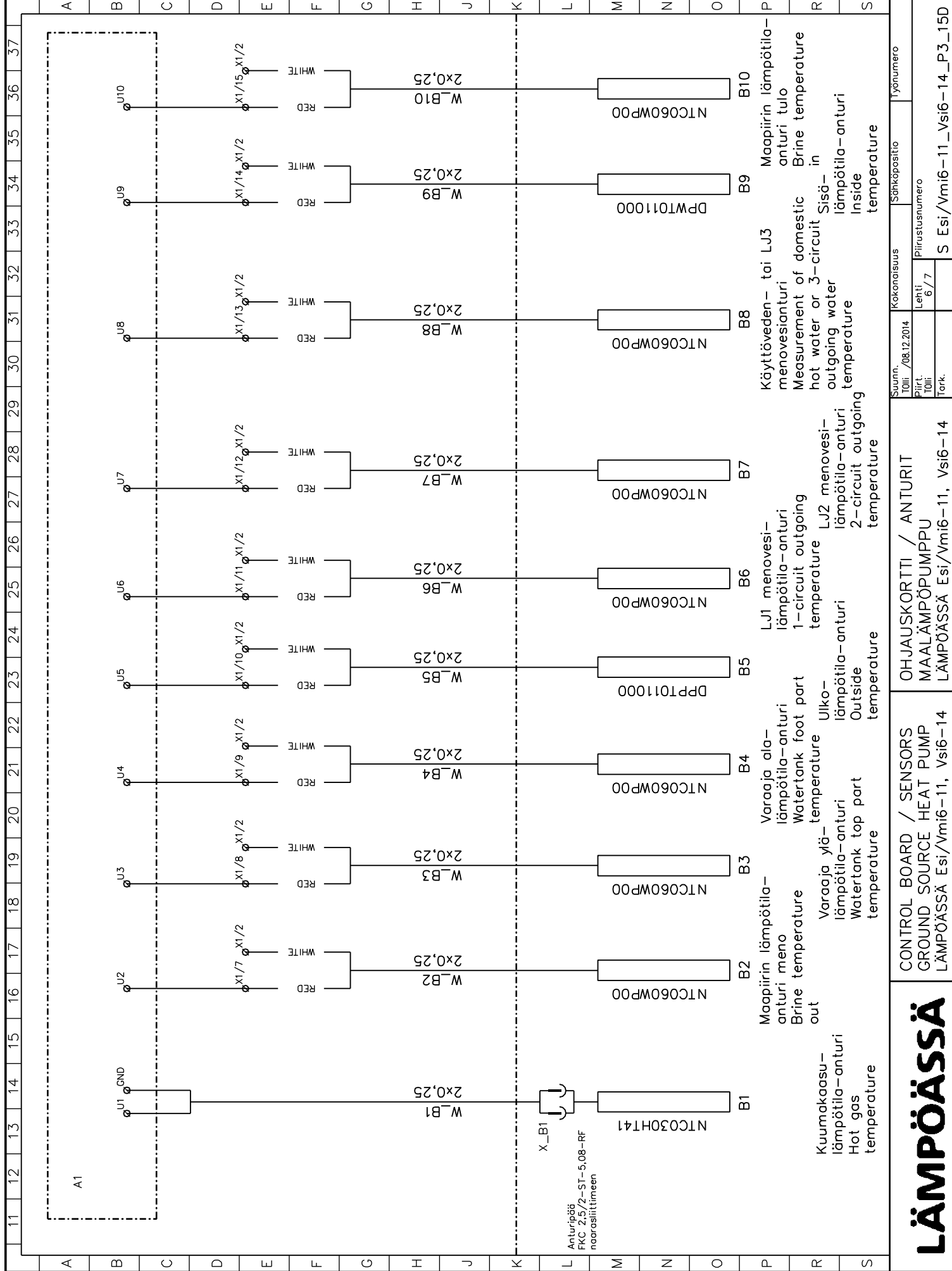

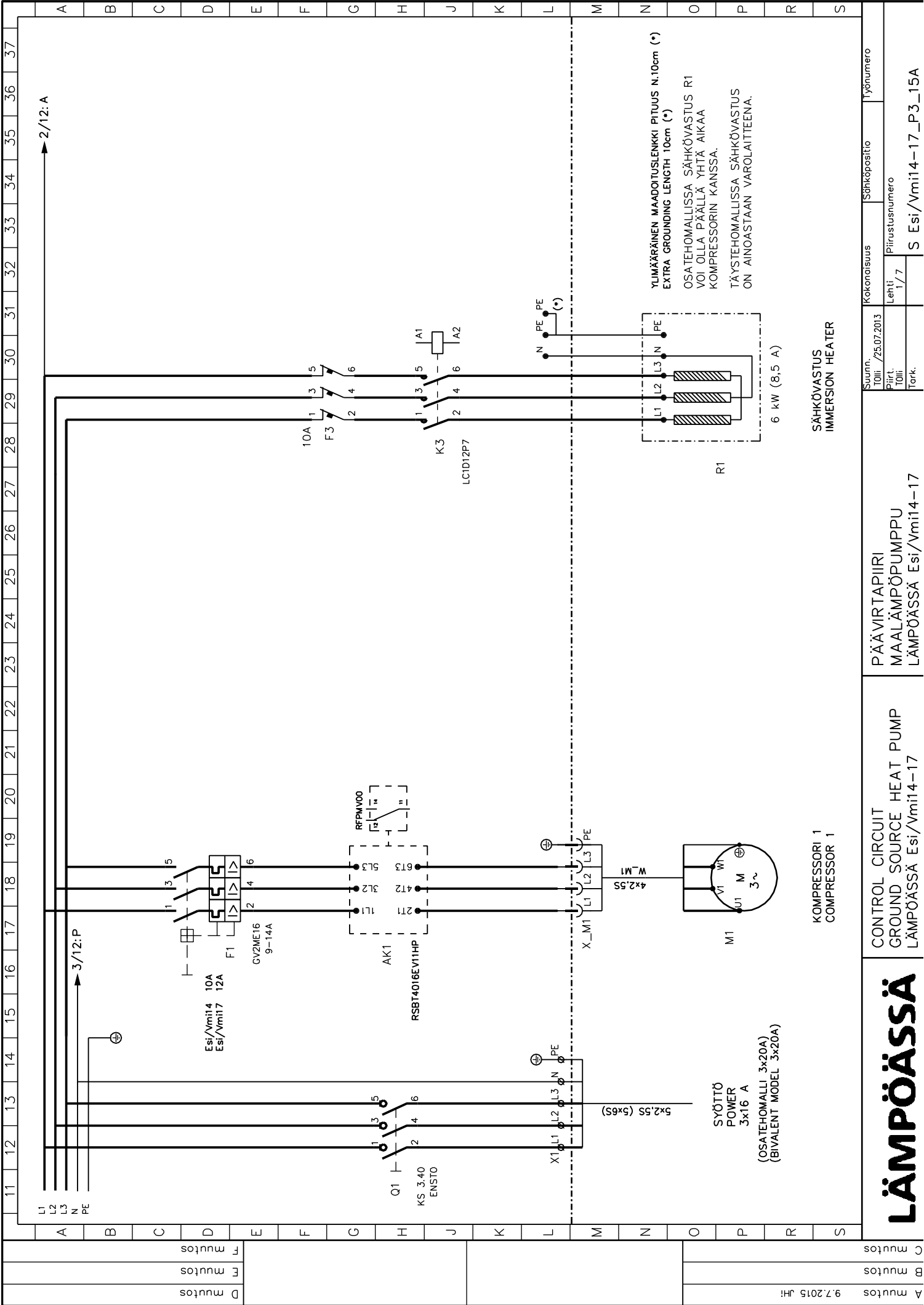

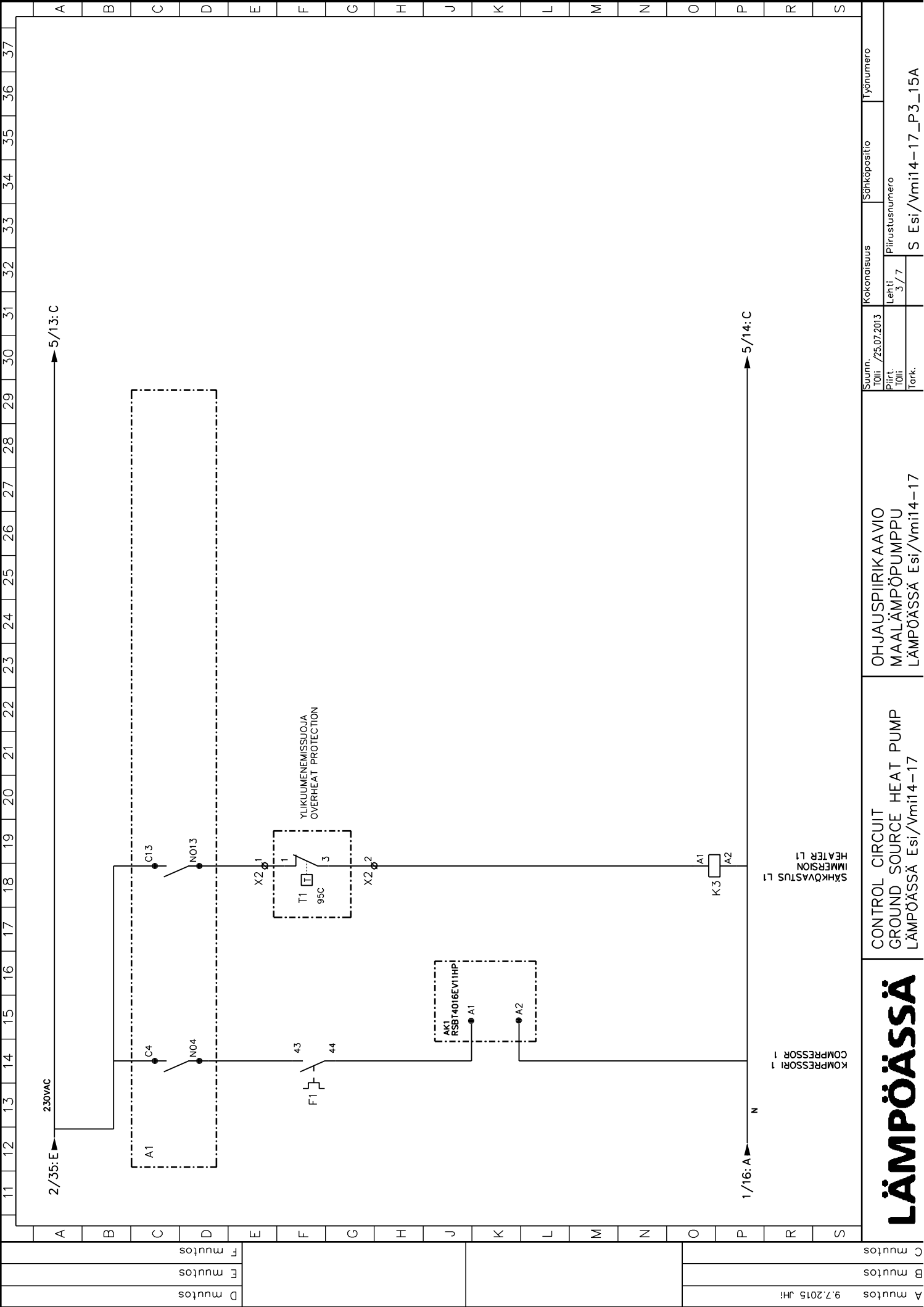

OHJAUSPIIRIKAAVIO
MAALÄMPÖPUMPPU
LÄMPÖASSÄ Esi/Vmi14-17

CONTROL CIRCUIT
GROUND SOURCE HEAT PUMP
LÄMPÖASSÄ Esi/Vmi14-17

LÄMPÖÄSSÄ

Suunn.
TÖII. /25.07.2013

Piirt.
TÖII.

Tark.

Kokonaisuus

Sähköpositio

Työnumero

9.7.2015 JH

A muutos

B muutos

C muutos

Lehti
3 / 7

Piirustusnumero

S Esi/Vmi14-17_P3_15A

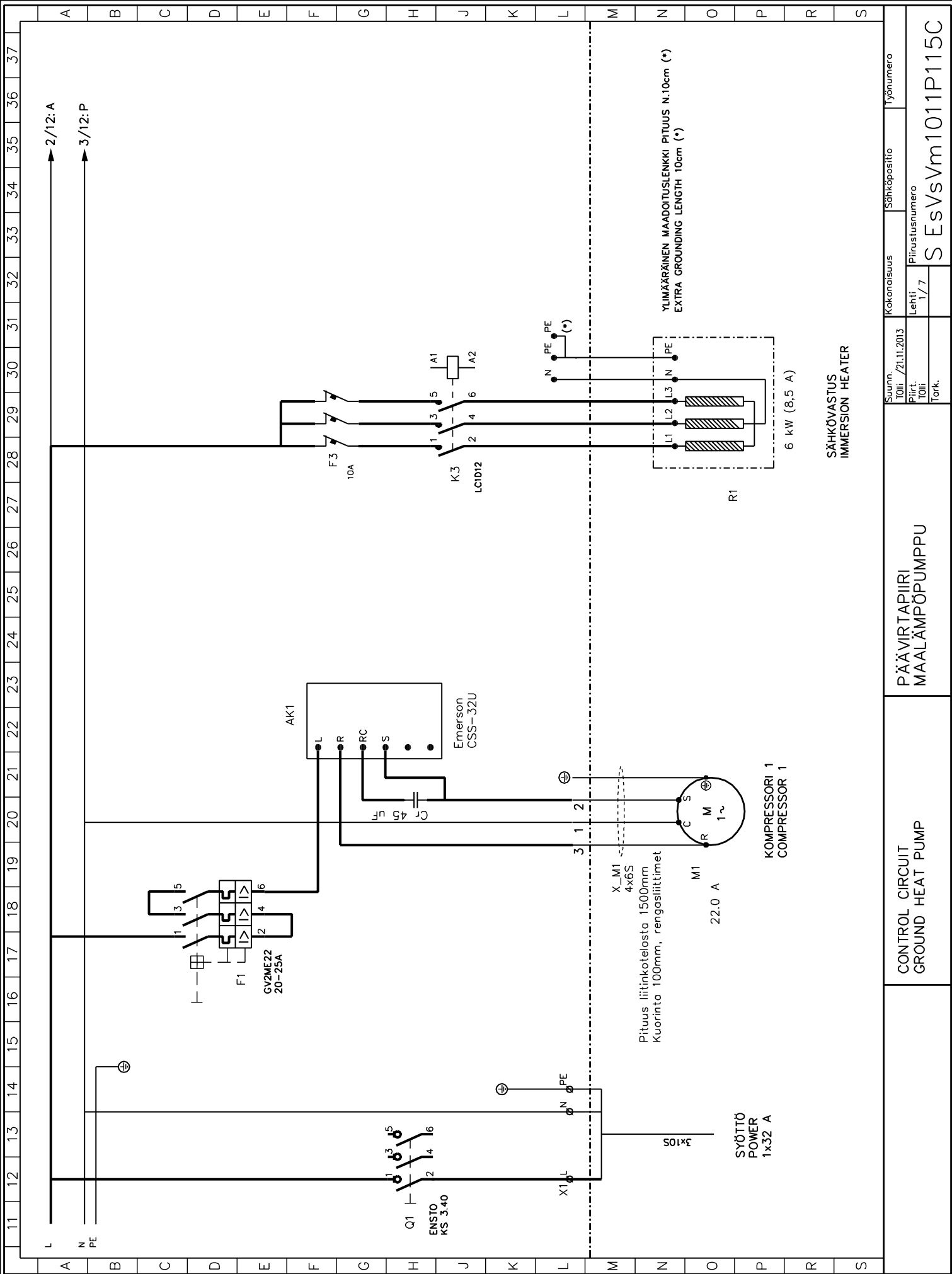

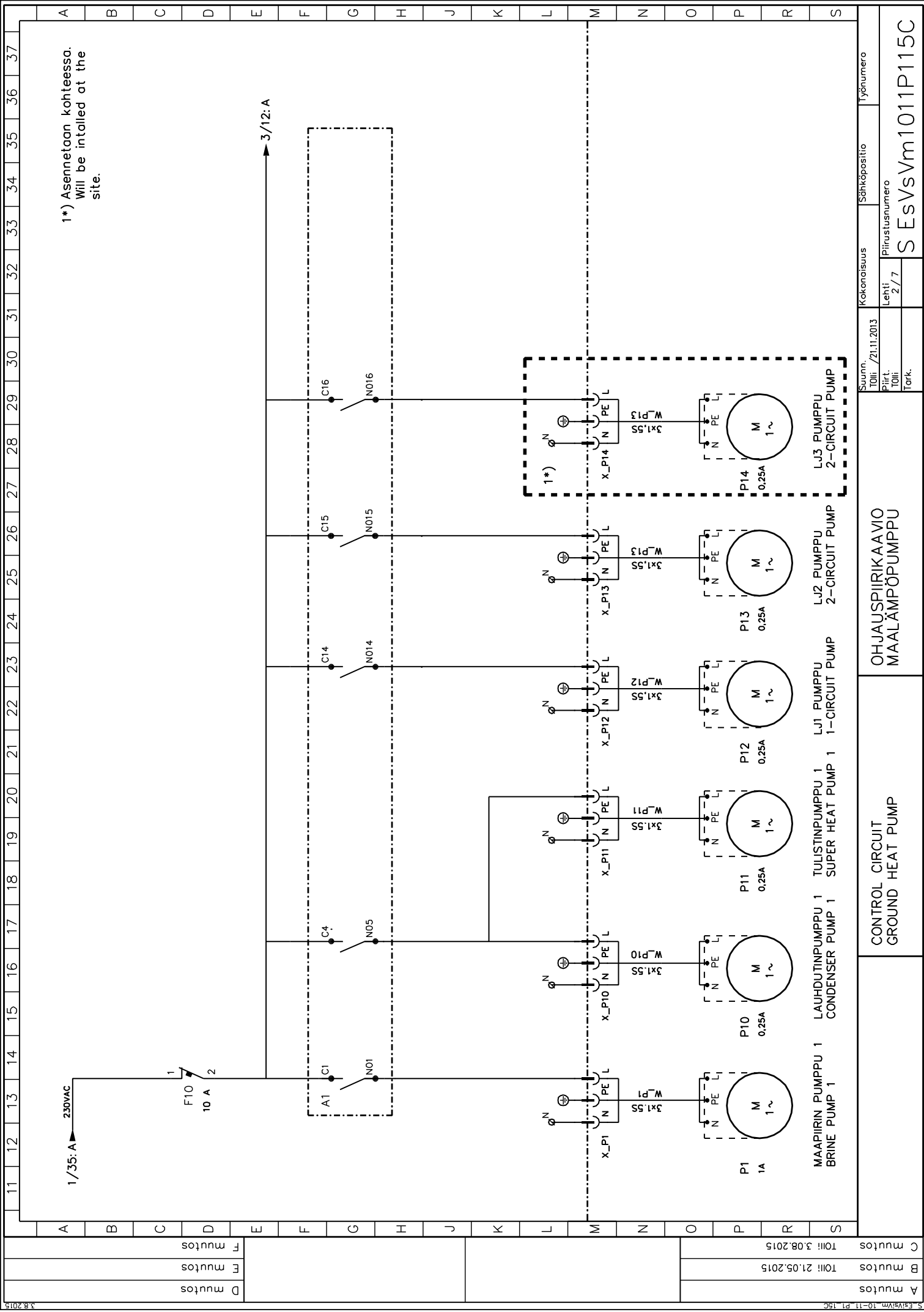

A muutos	B muutos	C muutos	D muutos	E muutos	F muutos

		PÄÄVIRTAPIIRI MAALÄMPÖPUMPPU		Suunn. TOlr /21.11.2013		Kokonaisuus	Sähköpositio	Työnumero
CONTROL CIRCUIT GROUND HEAT PUMP				Piirt. TOli		Piiirustusnumero		
				Tark.		Lehti 1 / 7		SEsVsVm1011P115C

A	muutos	TOII! 21.05.2015	C	muutos	TOII! 3.08.2015
B	muutos	TOII! 21.05.2015			
D	muutos				
E	muutos				
F	muutos				

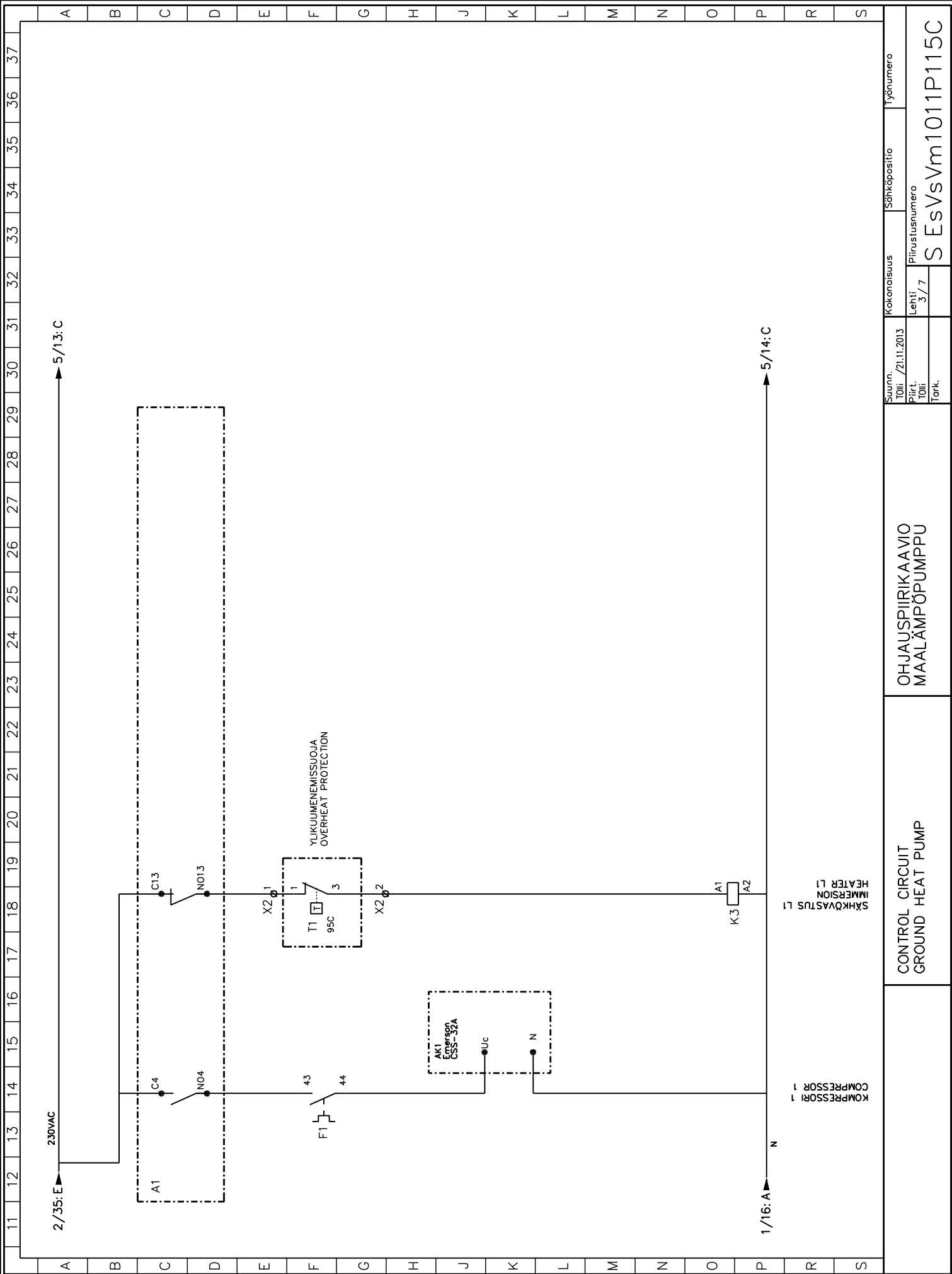
Suunn. TOII! /21.11.2013	Kokonaisuus	Sähköposito	Työnnumero
Pirt. TOII!	Lehti 2 / 7	Piirustusnumero	
Tark.			

OHJAUSPIIRIKAAVIO
MAALÄMPÖPUMPPU

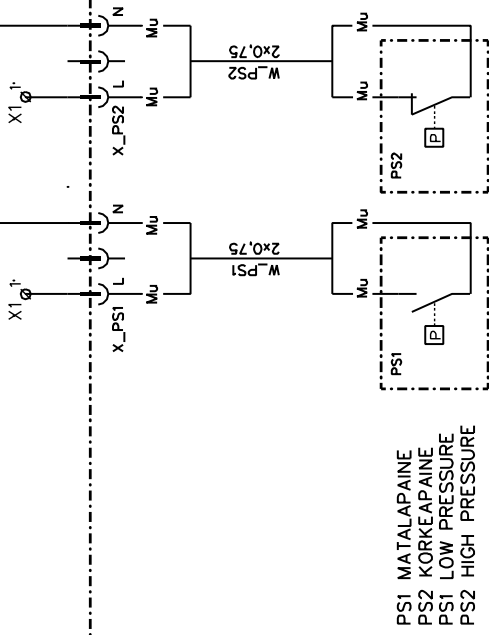
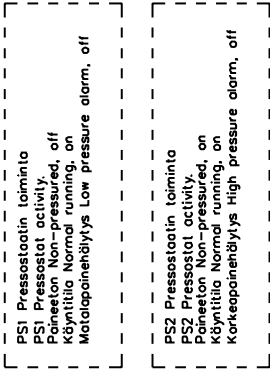
CONTROL CIRCUIT
GROUND HEAT PUMP

S E s V s V m 1011 P 115 C

A muutos	B muutos	C muutos	D muutos	E muutos	F muutos

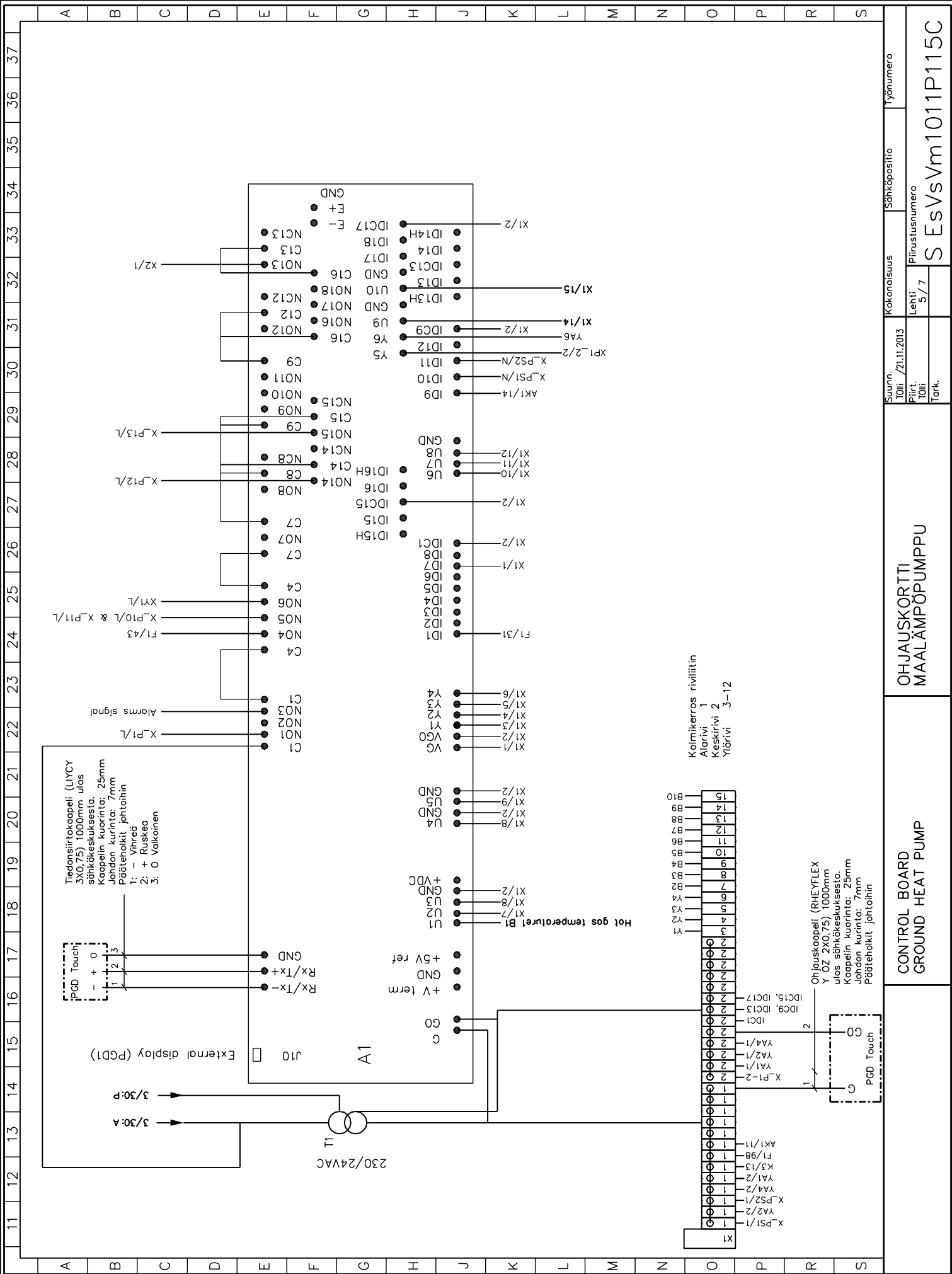

Vaihevahti
Phase failure detector

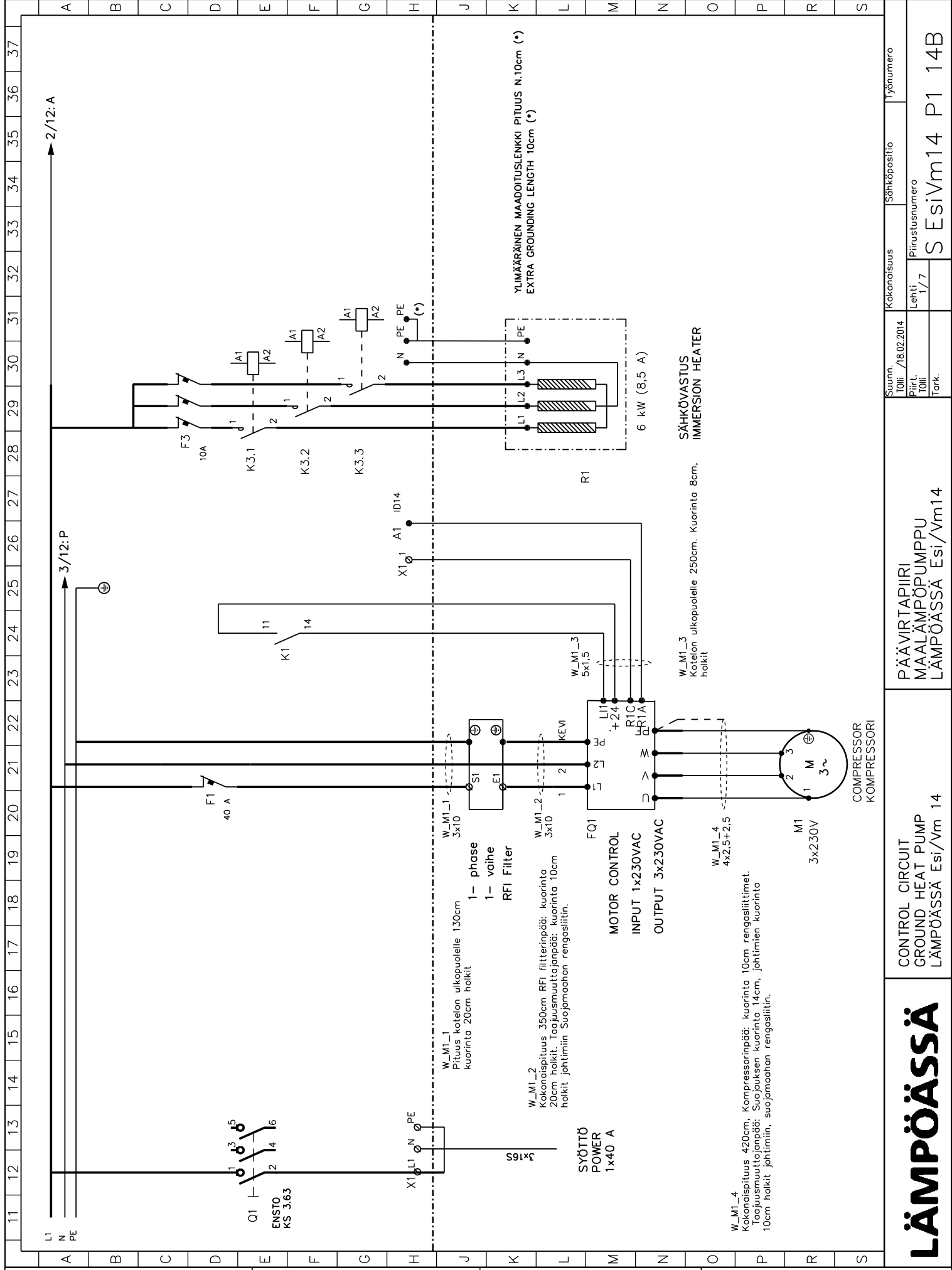
CONTROL CIRCUIT
GROUND HEAT PUMP

A	muutos	
B	muutos	T01i! 21.05.2015
C	muutos	T01i! 3.08.2015

SEsVsVm1011P115C

MAALAMPUPUMPPU		7 / 7	SESVsm1011P115C
	Tolli:		
	Tork:		

[illegible]

2/34: E 230VAC 5/13: C

1/25: A 5/14: C

MAAPPIIN PUMPU 1
BRINE PUMP 1

KOMPRESSORI 1
COMPRESSOR 1

LAUHUTIN JA
TULISTINPUMPU 1
SUPER HEAT
CONDENSER AND
PUMP 1

SÄHKÖVASTUS L1
IMMERSION
HEATER L1

SÄHKÖVASTUS L2
IMMERSION
HEATER L2

SÄHKÖVASTUS L3
IMMERSION
HEATER L3

L1 PUMPPU
1-CIRCUIT PUMP

K12 A1 A2

L2 PUMPPU
2-CIRCUIT PUMP

K13 A1 A2

L3 PUMPPU
3-CIRCUIT PUMP

K14 A1 A2

2*)

NORMAALI KYTKENTÄ
NORMAL CONNECTION

YLIKUUMENESSUOJA
OVERHEAT PROTECTION

T1 95C

X2.1 1 3

X2.2

C1 A1 NO1

C4 NO4

C13 NO13

C14 NO14

C15 NO15

C16 NO16

F1 43 44

2*) Asennetaan kohteessa.
Will be intalled at the
site.

OHJAUSPIIRIKAAVIO
MAALÄMPÖPUMPPU
LÄMPÖÄSSÄ Esi/Vm14

CONTROL CIRCUIT
GROUND HEAT PUMP
LÄMPÖÄSSÄ Esi/Vm 14-17

LÄMPÖÄSSÄ

Suunn.
Toim. /18.02.2014

Piirt.
Toim.

Tark.

Kokonaisuus

Sähköpositio

Työnumero

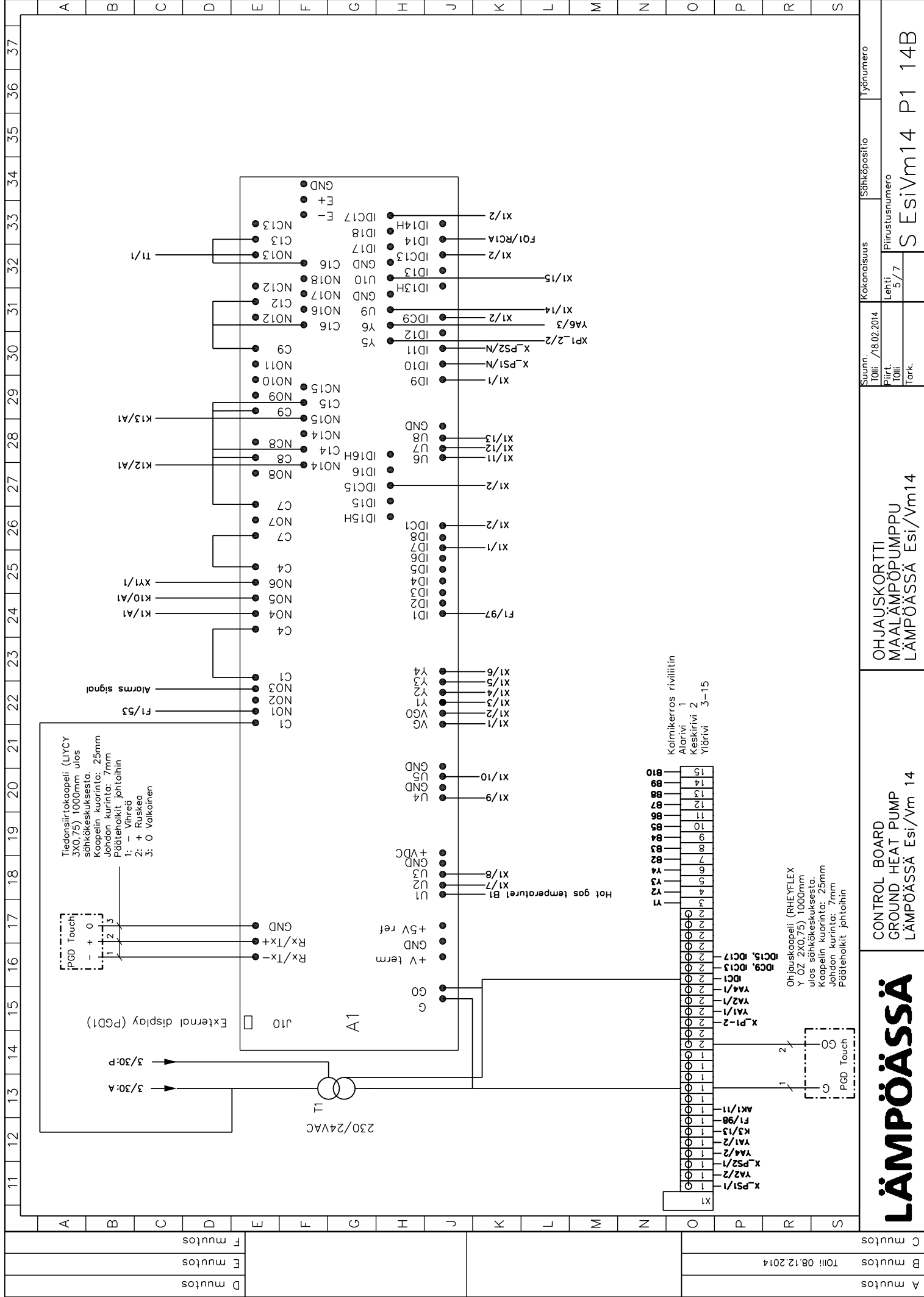
Piirustusnumero

S EsiVm14 P1 14B

A muutoks
B muutoks
C muutoks

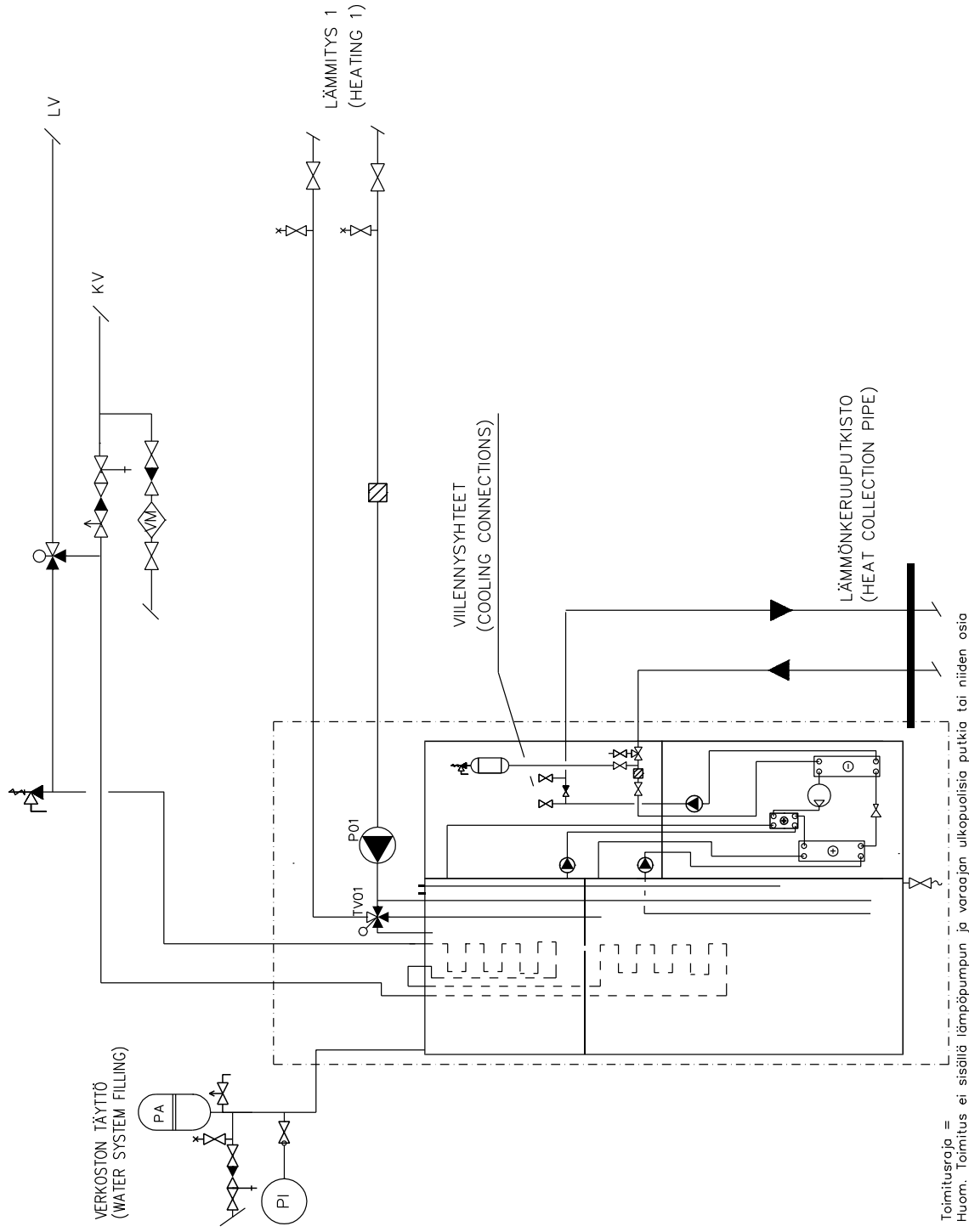
D muutoks
E muutoks
F muutoks

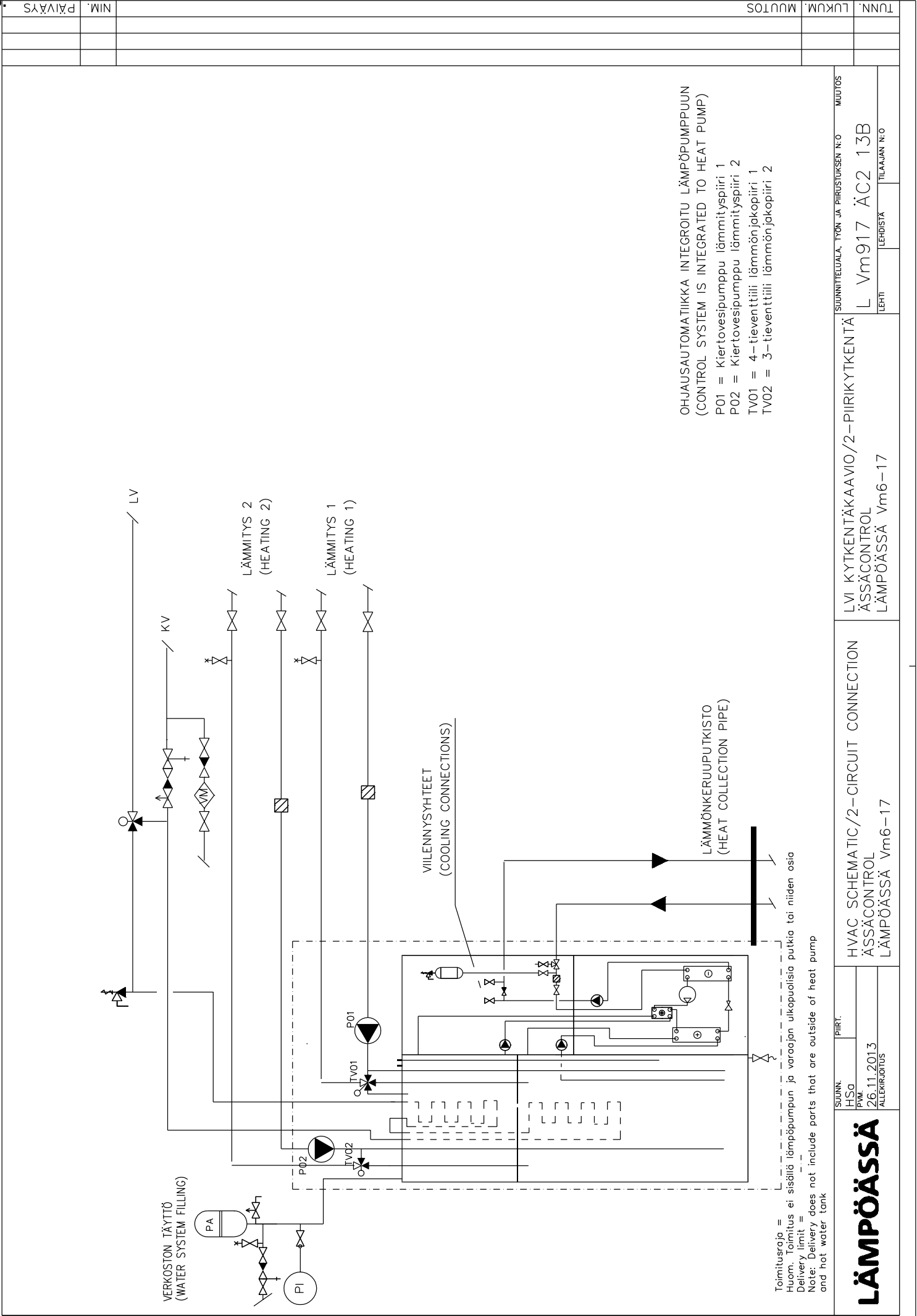

LÄMPÖÄSSÄ

OHJAUSAUTOMAATIikka INTEGROITU LÄMPÖPUMPPUUN
(CONTROL SYSTEM IS INTEGRATED TO HEAT PUMP)
P01 = Kiertovesipumppu lämmityspiiri 1
TV01 = 4-tieventtiili lämmönjakopiiri 1

OHJAUSSAUTOMATIikka INTEGROITU LÄMPÖPUMPPUUN
(CONTROL SYSTEM IS INTEGRATED TO HEAT PUMP)
P01 = Kiertovesipumppu lämmityspiiri 1
P02 = Kiertovesipumppu lämmityspiiri 2
TV01 = 4-tieventtiili lämmönjakopiiri 1
TV02 = 3-tieventtiili lämmönjakopiiri 2

LVI KYTKENTÄKAAVIO/2-PIIRIKYTKENTÄ
ÄSSÄCONTROL
LÄMPÖÄSSÄ Vm6-17

HVAC SCHEMATIC / 2 - CIRCUIT CONNECTION
ÄSSÄCONTROL
LÄMPÖÄSSÄ Vm6-17

SUUNNITTELU
HSA
PVM
26.11.2013
ALLERKIJUTUS

LÄMPÖÄSSÄ

SUUNNITTELUALA, TYÖN JA PIIRUSTUKSEN N:O MUUTOS

L Vm917 ÄC2 13B

LEHTI LEHDISTÄ TILAAJAN N:O

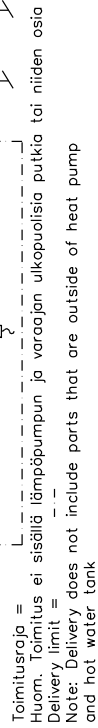
TUNN. LUKUM. MUUTOS

PÄIVÄYS NIM.

Suosittellemme ÄSSÄSTREAM lisäosaa, kun linja lämpöpumpun ja kuuman veden käyttökohteen välillä on pitkä tai kiertolinjan häviöt ovat muuten suuret

ÄSSÄSTREAM recommended when heat losses of hot water circulation line is high

P01 = Kiertovesipumppu lämmityspiiri 1
P02 = Kiertovesipumppu lämmityspiiri 2
TV01 = 4–tievalenttiili lämmönjakopiiri 1
TV02 = 3–tievalenttiili lämmönjakopiiri 2

LÄMPÖÄSSÄ	SUUNN.	PIIRT.	HVAC SCHEMATIC/2-CIRCUIT CONNECTION Hot water circuit (boiler connection) ÄSSÄCONTROL LÄMPÖÄSSÄ Vm6-17	LVI KYTKENTÄKAAVIO/2-PIIRIKYTKENTÄ Lämpimän kv kierro varaaajan ÄSSÄCONTROL LÄMPÖÄSSÄ Vm6-17	SUUNNITTELUALA, TYÖN JA PIIRUSTUKSEN N:O L Vm917 ÄC2 13D lvk
	P.M. 26.11.2013 ALLEKIRJOITUS				
					LEHTI LEHDISTÄ TILAUSN N:O

Lämpöässä on Suomen Lämpöpumpputekniikka Oy:n tuotemerkki. Pidätämme oikeuden muutoksiin.

Suomen Lämpöpumpputekniikka Oy
Unikontie 2
62100 LAPUA

www.lampoassa.fi